І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0807
УНСоюзу: BArcly 7-5337
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: 435-8740

РІК LXXIV. Ч. 6. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 12-го СІЧНЯ 1967 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 12, 1967 No. 6. VOL. LXXIV.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН У РІЧНОМУ ЗВЕРНЕННІ ПРО СТАН УНІЇ ЗАПОВІДАЄ НОВІ ЗУСИЛЛЯ ДЛЯ ПЕРЕМОЖНОГО ЗАКІНЧЕННЯ ВІЙНИ У В'ЄТНАМІ І ДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ АМЕРИКИ

ОСТАННІ ВІСТІ

Середа, 11-го січня, 1967

В АМЕРИЦІ

РЕСПУБЛІКАНЦІ ПРОПОНУЮТЬ, щоб автоматично збільшувати пенсії соціяльного забезпечення, коли збільшаться кошти прожитку. Досі таке автоматичне збільшення заробітних платень мають деякі робітничі спілки, які дістають збільшені заробітні платні, коли Департамент Праці ствердить, що кошти прожитку збільшилися впродовж трьох чергових місяців. Президент Джансон обіцяв цього року збільшити пенсії соціяльного забезпечення і внести відповідну пропозицію в цій справі в Конґресі. Не знати, як Уряд поставиться до пропозиції республіканців в справі автоматичного збільшування пенсій соціяльного забезпечення. Демократи прихильно ставляться до збільшення пенсій соціяльного забезпечення.

5 ФАХІВЦІВ ВІД РОБІТНИЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА висловилися проти того, щоб заборонювати страйки, що є великим здобутком організованого робітництва в боротьбі за свої права й поліпшення умов праці. Ці фахівці гадають, що треба б змінити закон про страйки в тому напрямку, щоб вможливити страйки в тих випадках, коли страйки загрожують безпеці країни та здоров'ю її населення. Але ці фахівці є проти того, щоб було примусовим порозуміння між робітниками і працедавцями. Ці фахівці — це колишній секретар праці Артур Ґолдберґ — теперішній амбасадор до ОН; Вілліям Сімкін — директор Федерального Уряду Посередництв; Вірджіл Б. Дей із Дженерал Електрік Компані; Волтер Рутер — голова Спілки Автомобільних Робітників і д-р Тейлор — професор Пенсилвенського університету.

В ГРУДНІ Ц.Р. ЧИСЛО ЗАТРУДНЕНИХ в цій країні виносило 74,600,000, — в 1965 році — 72,700,000. Департамент Праці стверджує, що число безробітних в попередньому році було менше від 4-ох відсотків всіх робітних сил країни, це значить, що такий низький відсоток безробітних був вперше від 1953-го року. Комісар статистики Артур М. Росс передбачає, що числа затруднених і безробітних і в 1967-му році будуть триматися на тому самому рівні, що і в 1966-му році. Але число безробітних між негритянськими робітниками вагалося між 8.3 до 7.5 відсотка. Між самими білими — між 4.1 до 3.4 відсотка.

ЗМЕНШУЮТЬ АВТОМОБІЛЬНУ ПРОДУКЦІЮ, як про це повідомляють автомобільні фірми. І так Дженерал Моторс вже звільнив 2,800 робітників в шістьох своїх фабриках. В цій фірмі ще затруднені 85,000 робітників. Амерікен Моторс припинив частину своєї продукції і зарядив, що денно будуть продукувати 1,100 авт, а не 1,600 як це було досі. Крайслер припинив продукцію в двох своїх фабриках. Форд в деяких своїх фабриках зарядив працю впродовж чотирьох днів в тижні. В січні цього року плянують випродукувати 721,000 авт, а в 1966-му році в січні продукція авт становила 816,558.

У СВІТІ

У КОМУНІСТИЧНОМУ КИТАЇ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ КОНФЛІКТ між прихильниками і безкомромісовими послідовниками Мао Тсе-тунґа з його так зв. „культурною революцією" і тими комуністичними провідниками та робітництвом, які бояться втратити свої впливи і свій добробут. Політичні коментатори вважають, що той конфлікт є більше політичного характеру, однак, припускають можливість деяких розрухів і навіть насильств. Тим часом страйки, скеровані проти ексцесів „культурної революції" та її носів — молодечої „Червоної Ґвардії", тривають далі в Шанґгаї та в південно - східньому порту Фучов, а до деяких заворушень дійшло в кількох інших менших містах Китаю.

СОВЄТСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР АЛЕКСЄЙ КОСИҐІН ВІДЛЕТІВ 9 січня з Москви до Владівостоку, що лежить недалеко від Комуністичного Китаю, щоб там на місці вияснити комуністичним керівникам напрямні московської політики проти Мао Тсе-тунґа і його „кліки". По всіх великих містах СССР відбуваються закриті збори партійних активістів, на яких обговорюють і схвалюють ставлення сучасних кремлівських провідників проти Китаю. Совєтська преса повідомляє, що на всіх тих зборах були однодушно прийняті резолюції, в яких схвалюється та політика, з зазначенням, що совєтсько-китайські стосунки вступили тепер „у нову небезпечну фазу".

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ ЮҐОСЛАВІЇ ВІДМОВИЛАСЯ підтримувати скликання міжнародної конференції комуністичих партій світу, заявивши на спеціяльному засіданні в Білгороді у вівторок, що краще різні справи полагоджувати шляхом двосторонніх переговорів між партіями. Тим часом, минулого тижня на з'їзді французької компартії було повідомлено, що понад 60 компартій різних країн є за скликанням такої міжнародної комуністичої конференції, якої домагається Сов. Союз, щоб осудити комуністичний Китай.

ЗАПІДОЗРЕНИЙ У ШПИГУНСТВІ ПРОТИ ЗДА ЧЛЕН Чехо-Словацької делеґації при ООН Евген Вацек відлетів у суботу з Ню Йорку до Праги. Він займав незначний пост в одній установі ОН. Запідозрений у шпигунстві Вацек заявив генеральному секретареві ОН У Танові, ніби його хотіли завербувати до американської розвідки. Тим часом, добре поінформовані кола повідомили, що Вацек старався збирати матеріяли, що стосуються оборони ЗДА. Не зважаючи на це, Вацека не звільнено з праці, але він сам зрезиґнував і покинув ЗДА.

У САЙҐОНІ ПОЧАВСЯ СУД НАД ТЕРОРИСТОМ, який забив провідного ліберального діяча Південного В'єтнаму Тран Ван Вана. На засіданні спеціяльного військового трибуналу свідчили три свідки, які бачили, як підсудний, 20-річний Во Ван Ен, застрілив того діяча. Підсудному загрожує кара смерти.

ІЗРАЇЛЬСЬКІ ТАНКИ ВЗЯЛИ В ПОНЕДІЛОК 9-го СІЧНЯ ВПЕРШЕ УЧАСТЬ у збройній сутичці на ізраїльсько-сирійському кордоні, на південь від Галилейського озера. Як заявив представник ізраїльської армії, мали бути знищені два сирійські танки, один пошкоджений, два інші подались назад. Військові сутички на прикордонні тривають вже понад 10 днів. Ізраїль вислав уже другу ноту до Ради Безпеки ООН, обвинувачуючи Сирію в нападах на його територію.

РЕКОМЕНДУЄ НА ЧАС ВІЙНИ ЗБІЛЬШЕННЯ ПОДАТКІВ НА 6%, ЗБІЛЬШЕННЯ ПЕНСІЇ СОЦІЯЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА 15% ТА ВИДАТНУ ФЕДЕРАЛЬНУ ДОПОМОГУ В ПОБОРЮВАННІ УБОГОСТИ І ЗЛОЧИНІВ

Президент Линдон Б. Джансон

Вашинґтон. — Дальші заходи і зусилля для переможного закінчення війни у В'єтнамі, включно із збільшенням податків на 6 відсотків, та видатна федеральна допомога для поборювання вбогости і злочинства, щоб побудувати „ліпшу Америку", були провідною ідеєю річного Звернення про стан Унії президента Линдона Б. Джансона.

Президент Джансон виголосив своє звернення про Стан Унії до об'єднання Палат 90-го Конґресу у вівторок 10-го січня. Присутні були члени Президентового Кабінету, члени Найвищого Суду ЗДА та дипломатичний корпус. Напочатку Президент вшанував пам'ять конґресмена Фоґарті з Ровд Айленду, який помер саме в день відкриття Конґресу. Президент заявив, що ця країна має цього року виявити, що вона продовжуватиме свої змагання в тому напрямку, щоб всі американці мали ще кращі можливості життя, як вони і снують вже тепер, коли панує найбільший добробут, якого досі ще не було в історії ЗДА. В ділянці закордонної політики ця країна має показати, що вона продовжуватиме коштовну боротьбу у В'єтнамі, якої цілі є обмежені, і небезпека від якої може здаватися далекою для нас. Президент сказав, що він прийшов до Конґресу просити його, щоб розв'язав ці дві важливі проблеми на своїй першій сесії. Після тієї вступної заяви Джансон подрібно обговорив внутрішні проблеми ЗДА, а пізніше вияснював закордонну політику цієї країни у відношенні до всіх частин світу, головним чином до війни у В'єтнамі.

Економічний стан країни

Населення ЗДА користає вже шостий рік із добробуту, якого давніше не знала ця країна. Всі американці у віці понад 65 років користають із лікарської і шпитальної опіки в рамах соціяльного забезпечення. В останньому році створено майже три мільйони нових верстатів праці. Більше як 9 мільйонів користають із тієї мінімальної заробітної платні, якої вони давніше не мали. Зорганізовано перевишкіл нефахових робітників, з якого в минулому році скористав один мільйон робітників. Уряд допоміг численним містам поборювати вбогість свого населення. Уряд допомагав містам відбудовувати свої нетри. Ми зачали боротьбу проти занечищеного повітря і нечистої води. Американська молодь має нагоду навчитися корисної праці в Корпусах Праці. Американські діти мають нагоду навчатися в так званих Головних стартах та своїм розвитком зрівнюватися із щасливішими своїми ровесниками. Уряд допомагав початковим і середнім школам та студентам академічних шкіл здобувати освіту. Зліквідовано всякі расові обмеження, і тепер всі американці можуть користати з добробуту, що панує в цій країні. Президент сподівається, що Конґрес погодиться на це, щоб продовжувати ці змагання Уряду до збільшення і продовження добробуту. Це важка праця. Її не можна доконати в одному році, це праця років, або і цілих декад.

Програма Уряду

Президент накреслив в головних рисах програму свого Уряду на цей рік. Президент пригадав слова президента Гаррі С. Трумана з 1949 року: „Американський нарід вирішив, що вбогість — це таке саме марнотравство, як непотрібні є ті недуги, яким можна б запобігти". Численні члени Конґресу чули ці слова великого Президента, але вони довгі роки нічого не зробили були в цій ділянці. Аж в останніх роках почато війну проти вбогости, яку треба продовжувати і в цьому році. „Ця боротьба вимагає великих зусиль і коштів, але ми не смісмо спочити, казав Джансон, поки її не виграємо вповні". І тому Уряд внесе нові пропозиції в цьому напрямі після того, як ця боротьба дала нам вже деякий досвід, з якого треба скористати. Ці пропозиції будуть іти в тому напрямі, щоб тисячі американців могли вийти з тих міських нетрів, в яких вони досі живуть. З цих пропозицій мають скористати і ті діти, які від найменших років живуть в таких умовах, що не можуть скористати з навчання в дитячих садочках; треба вможливити навчання в початкових і середніх школах, а також студентам в академічних заведеннях. Уряд пропонує деякі зміни в урядових аґенціях, а також плянує створення окремого Департаменту всправах бизнесу і праці. Мають бути об'єднані Департаменти Торгівлі і Праці.

Збільшення пенсій соціяльного забезпечення

Президент заповів, що внесе проєкт збільшити пенсії соціяльного забезпечення пересічно на 20 відсотків. Це збільшить виплати соціяльного забезпечення на 4.1 більйона дол. річно в першому фінансовому році. Президент повідомив, що 23 мільйони американців, які користають із соціяльного забезпечення, мали б мати збільшені пенсії на 15 відсотків. Найнижчі пенсії цього забезпечення, які тепер виносять 44 дол. місячно, мають бути збільшені до 70 дол. Ті, які належали до соціяльного забезпечення найменше 25 років, мають діставати пенсії у висоті мінімальної суми 100 дол. місячно. Пенсіоновані робітники мають мати право більше доробляти собі до пенсії, як це є тепер, без втрати із пенсій.

Справа федерального бюджету

Бюджет в цьому фінансовому році 1967 передбачений у видатках на 126.7 більйона дол. Прибутки передбачені на 117 більйонів дол. Отже, цього року дефіцит передбачений на 9.7 більйона дол. Бюджет на фінансовий рік 1968, який зачнеться 1-го липня 1967-го року, у видатках передбачений на 135 більйонів дол. Прибутки з податків мали б виносити 126.9 більйона дол. Отже, дефіцит передбачений на 8.1 більйона дол.

Щоб зменшити дефіцит, Президент пропонує збільшити прибуткові податки окремих осіб і корпорацій на 6 відсотків в порівнянні з теперішніми. Це збільшення податків передбачене на два найближчі роки. В першому році це збільшення дасть державній скарбниці коло 4.5 більйона дол. прибутків. Це збільшення податків винесе пересічно по 5 дол. місячно. Це є незначна жертва в порівнянні з тією, яку приносять американські вояки у В'єтнамі.

„Не продовжувати холодну війну, але її закінчити"

Після обговорення справ внутрішньої політики Президент зупинився на проблемах закордонної політики ЗДА, зокрема у відношенні до Африки, Европи і Совєтського Союзу та його сателітів. Він ствердив, що взаємини з Совєтським Союзом та комуністичними державами Середньої і Східньої Европи є в переходовому стані, але ж ЗДА старалися — із свого боку — оминати вияви і словесної й активної холодної війни. Цього роду політику ЗДА здійснювали терпеливо й помірковано, не зважаючи навіть на незгідні із її тенденціями дії Совєтського Союзу чи й інших комуністичних країн. Завданням ЗДА — заявив Президент — є не продовжувати холодну війну, але її закінчити. Тому ж з ЗДА готові поширити дипломатичні і торговельні взаємини з комуністичними країнами, зокрема домовитися із Сов. Союзом в таких справах, як консулярна конвенція й обмеження продукції і застосування далекосяжних ракет.

„Ми рішилися на обмежену війну у В'єтнамі, щоб запобігти більшій війні"

Кінець свого Звернення про Стан Унії присвятив Президент проблемам Південної Азії, зокрема В'єтнаму, обіцюючи подати Конґресові докладне звідомлення про ситуацію й американську політику в цій частині світу. Вираховуючи причини, які склалися на наявність американських військ у Південному В'єтнамі, в тому й те, що ЗДА зобов'язані до оборони В'єтнаму своєю участю в системі договору СЕАТО, як також конечність протидіяти постійній комуністичній аґресії, през. Джансон заявив, що ЗДА рішилися на обмежену війну у В'єтнамі, щоб запобігти більшій війні. Президент переконаний, що, якщоб ЗДА не виступили були активно проти комуністичних плянів аґресії в Південній Азії, то незабаром треба було б платити за це куди більшу ціну — так же само, як це було шістнадцять років тому в Південній Кореї. Якщоб ЗДА не зупинили були аґресії північнокорейських комуністів на Південну Корею, то сьогодні цілком інакше виглядала б ситуація не тільки в Азії, але і в усьому світі. Тепер, як і колись, ЗДА і світ мають до діла з упертим противником, який намагався і намагається здійснити свої цілі і розв'язати потрібні йому політичні питання з допомогою сили й терору.

До кінця ще далеко

Якщо йде про В'єтнам, то Президент радий би сповістити Конґрес про закінчення конфлікту в цій країні, але ж там до кінця ще дуже далеко. Треба буде ще багато коштів, втрат у людях і терпеливости, щоб оборонити цю країну перед комуністичною аґресією і довести до замирення в ній. Увесь тягар війни несуть тепер американські вояки, кількість яких збільшилася до майже 500.000. Протеж, уже сьогодні можна ствердити, що наявність американських збройних сил у В'єтнамі ударемнила перемогу комуністів, яку вони сподівалися досягнути ще в 1966 році. ЗДА стримуватимуть комуністичну аґресію до того часу, доки комуністи не переконаються, що продовжування війни коштує їх більше, як те, що вони можуть осягнути. З'ясовуючи ситуацію у В'єтнамі, Президент зацитував погляд головнокомандувача американських збройних сил генерала Вестмореленда, що тепер ворог уже не має можливости добиватися якихось успіхів на полі бою. З признанням висловився Президент також про американського амбасадора до Сайґону Генрі Кебота Ладжа і його ролю в зусиллях довести до замирення у В'єтнамі, зокрема в намаганнях ЗДА зорганізувати мирне життя в очищених від комуністичних партизанів областях й охороняти працю та врожаї південновєтнамських селян. Головним у теперішній ситуації є те, що народи Азії переконуються наочно, що дверей до незалежности не можна силою замкнути. З особливим признанням висловився през. Джансон про американських вояків у В'єтнамі, зусиллям і хоробрості яких треба завдячувати те, що страх перед комуністичним завойовництвом минувся.

Примирення з комуністичним Китаєм невиключене

В дальшому Президент пригадав свою промову, виголошену в квітні 1965 року в Університеті Гопкінса в Балтіморі, в якій він ствердив, що головним завданням американської і світової політики в країнах Азії мусить бути намагання поправити життя людей і що важливішою справою, як витрачувати більйони долярів на кулі і бомби, є будування шкіл і збільшування виробництва. ЗДА готові активно допомогти в цьому розвитку, зокрема у В'єтнамі та в сусідніх країнах. Водночас із цим през. Джансон висловив надію на можливість примирення суходільного Китаю із спільнотою народів усього світу, включаючи в це і проблеми розброєння, безпеки і проґресу. ЗДА перші вітатимуть комуністичний Китай, якщо він погодиться респектувати права своїх сусідів і використати енерґію і засоби для поправи добробуту своєї країни. ЗДА підтримають також усі почини й заходи Об'єднаних Націй для встановлення миру й безпеки в усьому світі. Продовжуватимуть ЗДА усі ці свої заходи так довго, аж поки не буде припинена комуністична інфільтрація і поки не закінчаться усі збройні конфлікти. До того часу ЗДА будуть консеквентно продовжувати свою політику і стоятимуть твердо у В'єтнамі.

Дякуймо Богові за добробут

Теперішній час назвав Президент переходовим, часом випробувань, інколи дуже повільним, інколи також непопулярним. Протеж, ЗДА рішені не тільки витримати, але й добитися успіху у своїй боротьбі і зусиллях.

Президент закінчив своє звернення про Стан Унії заявою про те, що американський нарід має нести тягарі. „Але, казав Президент, ми мусимо рахувати не тільки наші тягарі, а й те благословення, яке на нас сплиікає. І тому дякуймо Тому, що панує над нами всіми".

„СВОБОДА" НЕ ПОЯВИТЬСЯ З ДАТОЮ 14 СІЧНЯ

З уваги на Новий Рік за старим стилем, що припадає в суботу, 14-го січня, та що його традиційно святкує багато наших громад, „Свобода" з тією датою не появиться. Натомість сьогоднішнє число виходить у подвійному об'ємі. Англомовний „Український Тижневик" появиться разом із завтрішнім виданням „Свободи" з датою 13-го січня.

Український Народний Фонд УККА досяг в 1966 році понад 85,000 долярів

Ню Йорк. — З канцелярії УККА інформують, що збірка на Український Народний Фонд УККА в 1966 році принесла суму 85,302.29 долярів. Хоч ця сума не є співмірна з потребами цієї надрядної громадської установи та далеко не відповідає спроможностям нашої громади в найбагатшому краю її поселення, то є вона найвищою, яку принесла збірка національного датку рівно за десять останніх років. Цьогорічна збірка перевищила минулорічну на понад 2,000 долярів, а кращою від неї була лише рання збірка в році 1956/57, яка принесла була рівно тисячу долярів більше. Найкращим місяцем збірки був грудень, коли до каси УККА вплинуло на УНФонд 21,842 доляри. Точне справоздання зі збірки буде подане в найближчому числі „Конґресових Вістей", органу УККА, а замкнення рахунків за 1966 рік буде в найближчих тижнях проголошене в пресі. В місяці лютому буде переведена річна контроля фінансів УККА, якої протокол буде надрукований в часописах. Платникам національного датку УККА висловлює признання й подяку, а ці, що спізнилися зі заплатою цьогорічного датку, можуть це зробити ще тепер. Їхні пожертви будуть зараховані на минулий рік. Фонд набуття дому УККА в грудні 1966 р. перейшов суму $30.000.

Ен-Бі-Сі передаватиме одногодинну телевізійну програму про Елліс Айленд

Ню Йорк. — В п'ятницю 13 січня ц. р. між год. 10 й 11 вечора на телевізійній сітці Нешенел Бровдкестінґ Компані (Нн-Бі-Сі) буде передавана спеціяльна програма про відомий широко з історії іміґрації до ЗДА Елліс Айленд (Острів Елліс). В цій програмі під назвою „Острів, що називається Елліс" будуть коротко насвітлені окремі важливі моменти історії іміґрації до ЗДА що її першим етапом протягом довгих десятиріч був Острів Айленд. Виробництво цього фільму відбувалося протягом трьох років, починаючи з 1964 року і керівником його був Доналд Б. Гаетт. Елліс Айленд був іміґраційною стацією з 1892 року і через нього перейшло до ЗДА мільйони іміґрантів, в тому числі також сотки тисяч українців. Свого вершка іміґраційний рух досягнув в 1907 році, коли до ЗДА через Елліс Айленд іміґрувало 1 мільйон і двісті тисяч осіб. Останній іміґрант перейшов через цю стацію в 1954 році і тепер Острів Айленд перебудовують в крайовий парк з окремими павільйонами та музеєм. Випродуковано фільм про „Острів, що називається Ельліс" на основі старих фільмів та фотографійі спогадів іміґрантів про їх прибуття до ЗДА та їхній вклад в розвиток цієї країни.

Конґресмена Павелла припинено в правах конґресмена

Вашинґтон. — Палата Представників позбавила у вівторок конґресмена Адама Клейтона Павелла права на участь у працях Конґресу, доки окрема комісія не вивчить і не подасть звіту про його кваліфікації, як конґресмена. Та комісія має виконати це завдання до п'ятьох тижнів. В міжчасі Павелл буде й далі одержувати свою 30-тисячну платню і зможе бути на засіданнях Конґресу, але не матиме права брати участи в голосуванні. Голосування в справі Павелла відбувалось у той час, як його крикливі прихильники галасливо демонстрували під Капітолем. Ще перед тим, як відбулось голосування, конґресмен Павелл заявив, що його сумління чисте і його доля „в руках Бога і у ваших руках". Під час голосування було віддано проти Павелла 364 голоси, а в його обороні — 64. Павелл — неґр із Гарлему, є також баптистським пастором.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

100,000

Українська Громада у вільному світі, зокрема в Америці і Канаді, вступила в новий, 1967-ий рік із багатьома творчими плянами. Вже цього року передбачається на листопад десятками років плянований Світовий Конґрес Вільних Українців. Свої пляни, мрії і надії має кожна громада, кожна установа, кожна родина і кожна людина.

З великим і чи не найбільш сміливим, бо найтруднішим пляном вступив у цей рік Український Народний Союз, проголосивши трирічну організаційну кампанію з метою збільшити кількість свого членства в 1969-му році, в якому припадає його 75-річчя, до 100.000. Сьогодні УНСоюз має вже кругло 88.000, отже до 100,000 бракує ще 12,000. Але члени УНСоюзу, як і кожної організації, це живі люди, які минаються, і в тому ж трирічному періоді передбачається приблизно таку ж кількість, 12,000 втрат. Отже, щоб покрити ці втрати і досягнути визначену мету 100,000 членів, необхідно зорганізувати щонайменше 24,000 нових членів.

Кожний член нашої громади здає собі справу із сміливости цього пляну. Це тим більше, що величезна кількість — кругло 88,000 — наших найсвідоміших і найактивніших громадян вже є членами УНСоюзу. Але, якщо зважити, що наші Громади в ЗДА і Канаді нараховують добрих два мільйони людей, то це був би сором, якби ми не мали в такій установі, як Український Народний Союз, бодай тих ста тисяч. Нас бо може бути не два, але десять і двадцять мільйонів, і вони будуть тільки „пустим звуком", якщо не будуть „записані", зорганізовані, бо тільки зорганізована суспільність має вартість, і тільки з такою суспільністю, а не з „масою" рахуються.

Та це тільки один аспект справи. Український Народний Союз є братсько-допомоговою установою, і він організує членів на те, щоб їм самим і в їх імені допомагати. Немає на світі людини, яка колись і в якійсь мірі не потребувала б допомоги. Історія Українського Народного Союзу — це історія допомоги, допомоги своїм членам, своїй громаді і своєму народові. Свідчать про це грубі мільйони долярів, виплачених у формі життьового забезпечення родинам після смерти їх хлібодавців, такі ж мільйони долярів, виплачені титулом дивіденд, запомог на випадок недуги і подібне. Велику частину українських церков, українських народних і приватних домів збудовано завдяки гіпотечним позичкам з УНСоюзу. Практично немає ділянки в нашому суспільно-громадському і культурному житті, що в її розвиток УНСоюз не дав би свого видатного, часто рішального вкладу. Це саме відноситься й до допомоги визвольним змаганням нашого народу. Це вже історичний факт, що УНСоюз відіграв рішальну ролю в здвигненні пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні.

Також і цим разом, ще поки УНСоюз проголосив свою трирічну організаційну кампанію, він попередив її цілим рядом рішень на добро і користь своїм членам та своїй громаді. Майже півмільйона долярів дивіденди буде виплачено членам УНСоюзу цього року, при чому ті члени, які досягнули 82-ий рік життя, дістануть дивіденду в сумі їхньої однорічної вкладки. Признано багато нових добродійств для молоді і дітвори, для вояків у активній заморській службі, ще більше на добро і допомогу членам та громаді скеровано всю фінансову політику УНСоюзу. В культурно-видавничій ділянці УНСоюз зустрів уже новий рік випуском збірника „Золоті роковини" для відзначення 50-річчя Української Національної Революції та відродження Української Державности; для відзначення 50-річчя історичного 22-го січня в наступному році запляновано публікацію документального англомовного збірника; вже цього року повинен би появитись другий том монументальної Англомовної Енциклопедії Українознавства; збільшується і розгортається періодичні публікації УНСоюзу. На останніх своїх нарадах Екзекутивний Комітет УНС розглядав уже також можливість відповідного використання Фонду Наглої Потреби на рятунок переслідуваних комуно-московським окупаційним режимом культурних діячів в Україні. Це — щоб згадати тільки дещо із нових акцій УНСоюзу, що попереджають і супроводять велику організаційну кампанію. Очевидно, всі ці акції будуть збільшуватись, поширюватись і скріплюватись відповідно до організаційного росту УНСоюзу, що є абсолютно в найкращому інтересі давніх і нових членів, наших Громад у ЗДА і Канаді та нашого народу.

Тим то й проголошена тепер організаційна кампанія для збільшення УНСоюзу до 100,000 членів є справді великою, може найбільшою акцією загальногромадського значення. Тому вона мусить бути й загальногромадською справою і відповідальністю.

НАШІ БРАТИ НА СИБІРУ

Є на світі доля, а хто її знає,
Є на світі воля, а хто її має?

Т. Шевченко

Свого часу продерлась була до нас вістка про масакру 500 українських жінок у смертних таборах Караганди. Але не до всіх та вістка промовила, не кожне серце прийняло її з болем. Ми куди ближче приймаємо до серця ґастролі Вірського, ніж трагедію незлічених наших братів та сестер у неісходимім Сибіру.

Здається, ще в нашій пресі не було насвітлено докладно, як живуть оті наші рідні у тому Сибіру, тому тому варто було б хоч коротенько про те згадати.

Свого часу в Німеччині виходила, а може ще й досі виходить, газета Німецько-Російського Товариства у німецькій мові. Одно із чисел цієї газети з 1955 року переховується у мене. Там є стаття про далекосхідні табори, і подано у відсотках число невільників за національностями. Отже, українців подано 40%, при чому розділено їх на східних і західних, і ці останні становлять 30%. Який мотив мали автори тієї статті наводити окремо західних українців? На нашу думку, вони хотіли тим підкреслити, що це — найбільш злочинний елемент.

На Далекій Півночі СССР є різні категорії таборів, є й так звані вільні поселенці. Але живуть вони без права не то вертатися на рідну землю, а навіть відлучатися з того району, де їх поселено.

Мешкання „вільних поселенців" бараками назвати не можна, бо вони таки скорше виглядають на хати. Переважно ті халупки розраховані на дві родини, мають по два вікна і по одній кімнаті. Меблі складаються із стола, лавки під стіною і часом ослону, але то вже рідкість.

Для спання служить „общий" піл, тобто поміст заввишки дві стопи, і на ньому спить вся родина. Вкриваються тим, хто що має, але в основному самі шиють „коци" із старих лахів. Звичайно того накриття не вистачає, і тому діти тиснуться до матері, і таким чином загріваються всі. Печі роблять переважно староукраїнські, і є вони найбільшим скарбом у хаті.

Працюють наші люди в основному по копальнях, хоч є там і поля, але поле тільки для щасливців. Так, як і всі робітники в СССР, наші рідні у воркутських копальнях мусять виробляти високі „норми", які означають хліб щоденний. Організація праці досить погана. У лаві працюють електричними зарубними машинами, але вони часто псуються, і тоді приходиться звичайними кирками - мотиками довбати вугілля. Буває, що робітники перевиконають норму, але вугілля, що його вони вирубали, не виходить своєчасно на гору через брак вагонеток, і грошей їм тоді не виплачують.

На прохідних коридорах часто бувають обвали внаслідок поганого кріплення, а це, крім нещасних випадків, часом смертних, тягне за собою застій транспорту. І так наші брати фактично живуть тільки „авансами".

Харчування таке саме, як в Україні, а може навіть краще, бо й постачання в Сибіру назагал краще. Звичайно автами ніхто до „департаментових сторів" не під'їжджає, а йдуть по закупи за чергою і беруть те, що є. Взимі бредуть снігами, а влітї місять болото, яке там ніколи не висихає. Кажуть люди, що природа там Богом покарана.

Непотрібні породи з копалень вивозиться нагору і там висипається на великі купи, як це робиться всюди по копальнях. Пізніше з тих насипів суне лявіною густа глина, і тоді треба ходити по коліна в болоті.

У Воркутськім краю сонце Господнє світить двадцять чотири години протягом трьох літніх місяців, а на дев'ять місяців ховається. Дня тоді там не буває, тільки досвітки, ну і північне сяйво.

Дякуючи Всевишньому наші рідні морально тримаються далеко краще, ніж ми тут, в Америці, хоч оточені здебільша злочинними елементами. Ті злочинці стараються на кожному кроці нашого „західняка" тероризувати.

Ми маємо тут народні доми, що з них деякі поза межі коршми не переходять, маємо людей, що цілими вечорами висиджують по барах, залишаючи там увесь свій заробіток замість дати на якусь добру ціль. Є коршомки і у Воркутському краю, але наші брати - мученики туди не заходять. Хоч нема там практикуючих священиків, велика віра в Бога тримає їх при житті. Хулігани кплять з наших віруючих людей, але вони горді з своєї непохитної віри і всякі кпини приймають спокійно.

До одного з цих наших людей якось підійшли два хулігани і запропонували щось продати. Він купив, розплатився і пішов далі. Хулігани причепились до нього, що, мовляв, не заплатив усіх грошей. почали його бити. Чоловік віддав усе, що мав, і тоді негідники затягли його до коршми, здерли з нього одежу і пустили. Дехто із земляків це бачив, але тільки біль у серці стискав, бо допомогти не міг. Там нашого брата не охороняють жадні закони. „Західняк" у Сибіру не забезпечений нічим, але слава Богу він біологічно і морально кріпкий.

У Сибіру на свята Різдва Христового сиділи наші брати і сестри довкола скромно заставлених столів з грубих, неструганих дощок і напевно більше раділи кусочком хліба, як ми всім тим наїдкам і напиткам. Вони знають, хто вони і чиї діти.

Десь і брат автора цієї статті, якщо живий, справлятиме двадцятилітній ювілей свого поселення на Воркуті. Він був у 1947 році ще чотирнадцятилітньою дитиною, коли забрали його до табору. Просидів там до 1958 р., а тоді залишився на „вільному поселенні" без права повороту додому. Останній рік вісток від нього не було.

Є у світі організація Об'єднаних Націй, є при тій організації Комісія прав людини. Чи люди, заслані до Воркутського краю, не є людьми? Чи знає та комісія, що російський народ за останніх двадцять років із вісімдесяти мільйонів виріс до понад сто, а український із сорока зменшився на тридцять сім? Чи не питали панове із „круглого стола" гостей із СССР, чому це так?

Зустрічей нам треба, але висланців Москви мусимо ми припирати до стіни, а не навпаки. Коли наша Капеля Бандуристів робить концертове турне, то вертається додому з боргами, бо, кажуть наші люди, ми вже їх чули. Не так справа з Вірським: подивитися на „своїх" з'їжджаються політичні еміґранти не тільки з Ню Йорку, а й з цілої Америки. О. С.

НОВА СИСТЕМА — СТАРІ БОЛЯЧКИ

Не зважаючи на всі заходи партії і уряду, економіка СССР, а зокрема України, як кульгала, так і кульгає.

Щоб якось цьому зарадити, скликано недавно пленум ЦК компартії України, на якому його перший секретар Шелест доповідав про „завдання партійних організацій по дальшому поліпшенню організаторської роботи і перевірки виконання рішень партії і уряду". Над цією доповіддю радив пленум 25 і 26 листопада в Києві.

У своїй доповіді Шелест заявив:

„Хоч промисловість України виконала 10-місячний плян, все ж... деякі підприємства не справилися з виконанням виробничих плянів по основних економічних показниках і недодали державі значну кількість продукції... Певна кількість підприємств продовжує випускати продукцію низької якости, яка не користується попитом у населення... Створилася серйозна загроза своєчасному введенню в дію ряду важливих промислових підприємств, комплексів і об'єктів... Десятимісячний плян капіталовкладень по будівництву житла виконано лише на 92 проценти, лікарень — на 78, шкіл — на 94, дитячих садків і ясел — на 77... В республіці створилися певні трудності із своєчасним перевезенням вантажів... (В торгівлі) мають місце, особливо в сільській місцевості, випадки, коли в магазинах відсутні товари повсякденного попиту... В окремих торговельних організаціях на матеріяльно відповідальних посадах працюють випадкові люди, які допускають розтрати і крадіжки соціялістичної власности... деякі партійні керівники й досі змішують функції партійних і господарських органів, недоцінюють форми і методи роботи, які перш за все властиві партійним організаціям".

Не дивно, що в такій ситуації потрібно було, щоб пленум розглянув справу „поліпшення організаторської роботи і перевірки виконання рішень".

Якби доповідь Шелеста подана була не у „скороченому викладі", то, мабуть, можна було б багато дечого цікавого довідатись.

Шелест згадує загальниково про те, що різні підприємства легкої промисловости дають продукцію низької якости. Як це на практиці виглядає, подаємо не з його доповіді, а з іншого джерела.

Недавно рейдова бриґада Українського радіо провела перевірку роботи Криворізької швейної фабрики і подала такий звіт: „Криворізька швейна фабрика, єдина у Дніпропетровській області потужна фабрика, що спеціялізується у виготовленні дитячого одягу. І працює вона, як свідчить перевірка, незадовільно. Кожний 10-ий костюмчик пошитий у листопаді (1966) для використання непридатний. Це — щодоби понад 200 комплектів браку. Коштує такий костюмчик 17 карбованців, а поли і лацкани його викроєні нерівно, кишені пристрочені криво, ковнірець ледве тримається. Важко встановити, до якого піджака які брюки, бо вшиті вони з різних тканин. Такі ж дефекти мають і 6 інших костюмчиків для дітей різного віку. Торік у брак пішло 15 процентів виробів..."

Рейдова бриґада встановила, що Київський експериментальний завод ім. Ватутіна випускає 44.5% браку. Але випродукований брак вчисляється до гуртової продукції, і в такий спосіб „виконуються" пляни.

Одним Шелест міг похвалитись без застережень: сільське господарство України у 1966 році мало поважний успіх. Про це сказав він так:

„Усіх зернових культур одержано в цьому році по 21 центнеру з гектара, що на 2.2 центнера більше, ніж передбачалось пляном. Гуртовий збір зерна становить 34 мільйони тонн... У засіки Батьківщини засипано 12.3 мільйона тонн, або на 2.2 мільйона тонн більше від пляну..." („Рад. Україна" з 1 грудня 1966 р.).

Насувається питання: коли це успіх, то який він?

Найкраще вислід 1966 р. порівняти з минулими роками. Щоб це зробити, треба наперед сказати, що 34 мільйони тонн зерна це (1 тонна дорівнює 62.5 пуда) — 2,125.000.000 пудів.

Гуртові збори зерна в Україні за попередні роки були такі: 1958 — 1,881.000.000 пудів, 1959 — 1.7 мільярда, 1960 — 1.63, 1961 — 2.1, 1962 — 2.018, 1963 (приблизно) 1.7-1.8 (при пляні 2.5 мільярда пудів), 1964 (приблизно) — 2.0 (знов же при пляні 2.5 мільярда пудів) 1965 — 1.97.

Отже, хоч продукція зерна в Україні у 1966 р. „більша як у всіх попередніх роках", поодиноко взятих, хоч вона також більша, ніж „середній річний збір за останніх 5 років", все ж таки не така вже велика, бо в порівнянні з 1961 р. збір зернових у 1966 р. збільшився тільки на 25 мільйонів пудів. І то при великому ґаласі про застосування механізації, меліорації і іриґації.

Коли Україна за 5 років, після невдач 1962 - 1965 років, врешті добилася збільшення продукції аж на 25 мільйонів пудів, то що це означає на майбутнє?

На республіканській нараді передовиків сільського господарства у Києві 3 березня 1965 р. перший секретар ЦК КПУ сказав: „Підрахунки показують, що нам необхідно в найближчі роки довести виробництво зерна до 2.5 мільярда пудів".

Отже, коли виробництво зерна в Україні зростатиме такими темпами, як досі, то 2.5 мільярда пудів вона зможе виробити щойно за 75 років, тобто у 2041 році!

Але коли б навіть, починаючи від 1966 р., збір зерна збільшувався кожного року на 25 мільйонів пудів, то 2.5 мільярда Україна зможе випродукувати щойно за 15 років, тобто у 1981 році.

А як за ці роки зросте населення? І чи буде виробництво зерна зростати хоч би й такими незначними темпами?

Тяжко в це повірити, бо незлий урожай зернових у 1966 р. осягнено коштом обниження врожаю цукрових буряків, про що засвідчив сам Шелест, кажучи:

„Не зважаючи на заходи, вжиті ЦК компартії України... врожай цукрових буряків буде одержано нижчий, ніж торік. На заводи буде здано приблизно 39 мільйонів тонн, тобто на 2 мільйони тонн менше, ніж передбачалось пляном".

Звалюючи вину за таке обниження на несприятливі умовини погоди в серпні-вересні, Шелест звинуватив також ряд районів за послаблення уваги до вирощування буряків і порушення технології їх виробництва, а зокрема несвоєчасне розпушування міжрядь.

В дійсності причина не в „послабленні уваги", а в неможливості впоратися вчасно з усіми роботами. Бо хоч збільшення виробництва зерна в цьому році осягнено завдяки поширенню посівних площ під озимою пшеницею і скороченню площ під кукурудзою (ми на цьому місці не раз критикували божевільні пляни Хрущова у справі поширювання площі під кукурудзою і скорочування під пшеницею), все ж цьогорічна невдача із цукровими буряками показує, що при існуючій колгоспній системі успіх в одному секторі сільського господарства завжди тягне за собою невдачу в іншому секторі.

Про те, що вигляди на майбутнє не надто оптимістичні свідчить сесія Верховного Совєту УССР, що відбулася в днях 23-24 грудня 1966 р.

Даючи на розгляд сесії плян розвитку господарства на 1967 р., заступник Держпляну УССР Махиня сказав:

„Плян продажу державі сільськогосподарської продукції і сировини на 1967 р. в республіці визначено в розмірах, передбачених березневим пленумом ЦК КПСС".

Тут треба пригадати, що березневий пленум у 1965 р. вирішив, що Україна має в цій п'ятирічці кожного року продавати державі 617 мільйонів пудів зірна, з тим, що партійні і совєтські організації та органи мусять подбати, щоб колгоспи і радгоспи продавали більшу кількість сільськогосподарських продуктів понад плян. („Сов. Россия", 27. 3. 1965).

Але скільки всього зерна має виробити Україна у 1967 р. Махиня не подав, принаймні не подано цього у „Радянській Україні" з 24 грудня 1966 р., де видруковано його доповідь у „скороченому вигляді".

Рік 1966 був добрий на урожай, і тому небезпечно підвищувати дуже плян виробництва зерна у порівнянні з 1966 роком.

Думаємо, що коли у 1967 р. Україна збере такий самий урожай, як у 1966 р., то теж буде добре. **абв.**

ГОЛОС ЧИТАЧА

КОЛИСЬ І ТЕПЕР

Перед другою світовою війною наші селяни гуртами на призьбах обговорювали і визначали напрямні нашої „великої політики". Всі знали один одного добре, зацікавлення були спільні, тож і суперечок звичайно не бувало.

Траплялося, що хтось, прочитавши якусь книжку про „соціяльну справедливість", ділився своїми новими думками, і тоді про такого казали, що то — „бошовник". „Бошовниками" називали за переорану межу. Назвати когось „бошовником" — це була найбільша образа у селі аж до 1939 р., коли прийшли справжні „бошовники", а з місцевих „бошовників" і сліду не стало. Натомість деякі з тих, що інших звали „бошовниками", почали коляборувати з справжніми „бошовниками", аж поки не дісталися на еміґрацію.

У нас на еміґрації часто вдаються до політики „призьби", і на сором нам самим в груповому антагонізмі ми начіплюємо одні одним різного роду ярлики. Грамотність вже піднеслася, замість „бошовник", кажемо ми большевик або комуніст, фашист або нацист і т. п.

Селян на „призьбі" можна вибачити за їхню необізнаність, але політичній еміґрації цього вибачити ніяк не можна.

У перемиській бурсі колись голодні бурсаки крали порції вареників, а проф. Поповський, спостерігаючи це, казав: „Тішся, Україно, що таких синів маєш, які вареники крадуть". Парафразуючи вислів проф. Поповського, можна сказати: „Тішся, Україно, що маєш таких еміґрантів, які себе взаємно паплюжать".

Омелян Макогін
Клівленд

Про розрізнення понять

1917-ий рік був дійсно вікопомним роком, але, як і все в житті — роком багатоплановим, і на це хочемо тут звернути спеціяльну увагу.

1917-ий рік в понятті большевиків, чи московських червоних імперіялістів — це так звана „Жовтнева революція", яка насправді була обманом працюючих мас, обманом народів Російської імперії та спритним кроком Москви для врятування своєї імперії. Тому ми беремо поняття „Жовтнева революція" Леніна в лапки. Без лапок можна дати їй інше, точне, означення: большевицька контрреволюція, або ж большевицький переворот.

Для України 1917-ий рік — це ювілейний рік творення Української Центральної Ради, початок відновлення Української Д е р ж а в н о с т и, або ж, висловлюючись іншим терміном — рік Української Національної Революції, що привела до проголошення самостійної соборної Української Держави — УНР.

РЕЗОЛЮЦІЇ

СТВЕРДЖЕННЯ І ПОСТАНОВИ ДЕВ'ЯТОГО КОНҐРЕСУ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ, ЩО ВІДБУВСЯ В НЮ ЙОРКУ 7-9 ЖОВТНЯ 1966 РОКУ

(2)

II
УКРАЇНА

Дев'ятий Конґрес Американських Українців пригадує всім Українцям у вільному світі, а в тому і Українцям у ЗДА, що:

1) СССР — це російська комуністична імперія, яка, як і колишня царська імперія, поневолює на своїй території десятки народів, а в тому і український нарід.

2) Українському народові, який ще тому 46 років мав свою суверенну державу — УНРеспубліку, московсько-большевицький імперіялізм збройною силою знищив цю державу, а для замилення очей світу створив фікцію державности УССР, фактичний центр якої є не в Україні, а в Москві.

3) В УССР український нарід позбавлений не тільки основних свобід, але навіть тих прав, що їх ґарантує конституція СССР і УССР, бо вся влада є в руках монопольної Комуністичної Партії Совєтського Союзу. УССР не є твором українського народу і не служить його потребам. В УССР український нарід змушений працювати для ворожих йому цілей російського імперіялізму.

4) КПСС увесь час вела і веде наступ на всі українські національні, політичні, релігійні, наукові, літературні і культурні надбання під заслоною теорії злиття націй.

5) Ця партія у наступі на українські церковні та культурні надбання і на духову самобутність української нації уживала і уживає всіх родів засобів, включно до терору, арештувань, заслань і розстрілів.

6) Ця партія, яка є репрезентантом московсько-комуністичного окупаційного режиму в Україні, проводила і проводить національну дискримінацію на всіх ділянках життя.

7) Окупаційний московсько-комуністичний режим в Україні провадив і провадить економічну експлуатацію України, як її природних багатств, так і духових та фізичних сил народу.

8) Цей режим в Україні відрізував і відрізує український нарід від зв'язків з вільним світом і його народами, не допускаючи до виїздів українських вчених, культурних діячів, письменників, поетів, українських мистецьких ансамблів, української молоді, українських робітників і селян, а висилав і висилає тільки свої партійні делеґації. Зокрема цей режим висилає такі делеґації з метою ширити заколот і розкладати українську спільноту у вільному світі. Тому Конґрес висловлюється рішуче проти будь-яких приязних контактів з такими висланниками совєтського режиму.

9) Цей режим в Україні використовував і використовує формально-державний статус України під назвою УССР, а в тому також її теперішній статус в ОН, як заслону для екстермінаційної політики і колоніяльного поневолення України.

10) Також цей режим в Україні вів і веде московщення українського народу під маскою створення „совєтського народу" і тим способом намагається спаралізувати біологічну субстанцію української нації. Особливо скріпив свій наступ комуністичний режим тепер, коли український нарід, в Україні тайно, а у вільному світі явно, збирається відзначати 50-річчя своєї Української Національної Революції та відновлення Самостійної і Соборної Української Держави. Цей наступ режим веде всіми засобами, а в тому поширюванням всякого роду видань — книжок, брошур і газет.

11) Україна є країною нашого походження й ми є кість від кости і кров від крови синами і дочками українського народу. Маючи на увазі, що Україна все ще перебуває під окупацією та в колоніяльній залежності від комуністичної Московії і що Москва та встановлений нею в Україні її окупаційно-терористичний режим продовжують народовбивчу політику, як і те, що Український нарід, який 50 років тому самовизначився в створеній волею і силою Українській Народній Республіці, яка опісля була знищена збройною аґресією червоної Москви, продовжує свою безперервну боротьбу за це своє самовизначення і в цій боротьбі приносить найвищі жертви крови і майна та що цей Український нарід із своєю тисячолітньою історією і культурою заслуговує на місце серед вільних націй світу, і що від визволення українського та інших поневолених Москвою націй залежить мир у світі, а відбудова самостійних і суверенних народоправних та ні від кого незалежних держав українського та всіх інших поневолених Москвою націй є головною передумовою того миру в світі, отже, маючи це на увазі, Дев'ятий Конґрес Американських Українців постановляє і рішає:

1. Дати українському народові всю можливу тільки допомогу в його змаганнях до волі й незалежности, в цьому зокрема:

2. Мобілізувати для цієї допомоги всі наші людські духові й матеріяльні ресурси;

3. Виявляти й демонструвати перед світом комуно-московські злочини супроти українського народу в минулому й сьогодні та поширювати правду про Україну, український народ і його змагання до волі та незалежности;

4. Видавати про Україну твори різними мовами і тим способом з позицій державно-національних, самостійницьких і соборницьких ширити правду про Україну і її визвольну боротьбу;

5. Розбудувати фонд Публікацій творів про Велику Українську Національну Революцію і відновлення Української Державности не лише українською, але й іншими мовами;

6. Доручити керівним органам УККА приготовити відзначення нашої великої історичної події, яка відбулася 50 років тому, у всіх її ділянках, і щоб це відзначення було стимулом для тих, що в Україні провадили і провадять боротьбу на всіх ділянках життя;

7. Продовжувати розгортати і посилювати заходи перед Урядом ЗДА у Вашинґтоні для здобуття активної американської допомоги цим визвольним змаганням українського та інших поневолених Москвою народів;

8. Продовжувати і поширювати ведену вже акцію відзначування Дня Української Незалежности та Тижня Поневолених Націй;

(Продовження буде)

Вісті з Осередку Українознавчих Студій в Українській Католицькій Семінарії у Вашингтоні

6 листопада відбулося засідання Осередку з доповіддю Вспрп. о. д-ра М. Войнара, професора Католицького Університету Америки, про історію Чину оо. Василіян, про їх вклад в українське життя у всіх ділянках.

Доповідач з'ясував головні етапи історії Василіянського Чину. Тепер в Католицькій Церкві є 5 Чинів і одна Конгрегація Василіян. Ця остання є латинського обряду і не має нічого спільного з правилом св. Василія В., а його ім'я вона взяла від церкви, що при ній була заложена. Східні Чини Василіян, це Італьо - Альбанські (Гротаферрата); три Чини Василіян у Мелхітській Церкві: Сальваторіяни, Балядити і Алепінці; Чин Василіян в Українській Церкві. Тут мова про цих останніх, що мають історичну тяглість від св. Василія Великого.

I. Предтечі Василієвої концепції монашества. Перед св. Василієм існувало вже монашество у 2 видах: а) як пустинники: св. Павло Тивейський, св. Антоній, другий Антоній, св. Макарій, Паламон, що вели життя відокремлене, як анахорети на пустині; б) в четвертому ст. повстає нова форма монашого життя, цебто кеновія (спільне життя,) Св. Пахомій закладає монастирі, де анахорети находять захист, а з огляду на велике їх число (в 9 монастирях за св. Єронімом було їх коло 50.000), порядок військовий там був конечний.

II. Василієва концепція монашества: Св. Василій В. звидів цей вицвіт християнської ревности у своїй подорожі до Сирії, Палестини й Єгипту в 357 р., з якої вернувся з захопленням, але і критикою. З захопленням, бо і сам він починає вести монаше життя у своїх добрах в Аннезос над рікою Іріс, звідки написав листа до св. Григоря Назіянзенського, що в ньому подав перший начерк своєї концепції монашества, що її опісля розвине у 55 довших і 313 коротших правилах. В чому полягає ця концепція? Вона має головно прикмети: а) Правило св. Василія В. першзавсе євангельське, стисло побудоване на св. євангелі, тому воно завсіди актуальне і легко його примінити до всіх обставин життя; б) в критиці пустинного життя св. Василій В. підкреслив, що воно не відповідає вповні євангелії (7-ме Обшир. Прав); в) в критиці Пахомієвих монастирів з великим числом монахів уряджує свої монастирі з таким числом монахів, щоб їх настоятель сам духовно міг вести, та попри власне освячення впроваджує елементи монашої акктивности; ще за життя св. Василія В. монахи вели школи молоді, доглядали хворих, подорожніх тощо у т. зв. Василіяді, що її св. Василій, вже як Кесарійський архиепископ, побудував поза Кесарією. Це правило приймається на Сході (у Візантійській Церкві), на Заході в Венедиктинських монастирях.

III. Від 4 до 9 ст. Василіянські монастирі перейшли внутрішню еволюцію, що її синтезою являється Устав св. Теоддора Студитського, що його впроваджує св. Теодосій Печерський в XI ст. у Печерський монастир, доповнює його українськими елементами, так що можна говорити про Устав св. Теодосія Печерського. Останній стає взірцем для монастирів в Русі - Україні, що їх найбільший розвій був у княжій добі, бо кожний князь старався мати тих розсадників культури. Під Польщею ролю ктиторів перейняли польські королі та магнати. В загальному старі Устави поодиноких монастирів остали в силі: монастирі не мали між собою злуки, за вийнятком т. зв. афільованих.

IУ. Реорганізація монашого устрою за Митрополита Иосифа Вен'ямина Рутського і створення т. зв. Литовської Конгрегації Василіян в 1617 р.

З поодиноких і незалежних від себе монастирів створено організацію зцентралізованих монастирів на взір латинських Чинів. Цього доконав Митр. И. В. Рутський у співучасті з св. Иосафатом, після методичного приготування. У своїх 2-ох епархіях Митрополит наперед заложив нові монастирі; молодих Василіян післав на заграничні студії (22 місця в західніх університетах); уложив витяг з Правил св. Василія В.; тоді в 1617 р. 20 липня скликав першу капітулу, цебто собор монахів, до села Новогородович, близько Новгородка на Білій Русин і з добогословів створив Конгрегабогословів створив Конгрегацію Пресвятої Тройці називану коротко Литовською В 1623 р. приєднав до цієї Конгрегації монастирі своєї архиєпархії св. Иосафот, а згодом другі монастирі приєднувались. В 1624 р. потвердила цю Конгрегацію Св. Столиця. Усією Конгрегацією правив найвищий Настоятель — Протоархимандрит, що мав бути вибираний на життя. Однак такими Протоархимандритами були тільки Митрополити. Опісля (в 1675 р.) цей уряд перейшов на звичайного монаха, але тривав тільк 4 роки. Ця реорганізація виправдала себе широкою діяльністю Чина на всіх ділянках життя Української Церкви.

У. Замойський Собор 1720 р. і створення другої Конгрегації Василіян, т. зв. Руської в 1739 р. До кінця 17 сторіччя не всі монастирі Київської митрополії приєднались до Литовської Конгрегації. Крім цього при кінці того ж сторіччя до Унії прийшли 2 Галицькі Єпархії з своїми монастирями, то ж згаданий Собор казав з усіх тих одиничних монастирів створити нову Конгрегацію Василіян. Це остаточно довершив Митрополит Атанасій Шептицький на Львівській капітулі в 1739 р. Однак папа Венедикт XIУ казав тоді обидвом тим Конгрегаціям створити один Чин з 2-ма провінціями, що і сталось на Дубенській капітулі в 1743 року. Тоді чин Василіянський осягнув вершок свойого розвою на Білій Русі й Україні. В 1774 р. він мав 144 монастирі з 1225 членами, в тому 944 священики, 190 клириків і 91 братів). Вславився головно місіями, школами і виданнями. Увесь той доробок однак знищила Росія після розбору Польщі в рр. 1772, 1775, 1795. Закарпатські монастирі включились до тієї реорганізації. Першу пробу їх зцентралізувати провів Иосиф Гаганець, Пряшівський Єп., на доручення мадярського Кард. Сцитовського, в 1856 р. в Мукачеві, де вони створили одну провінцію, що нею правив Протоігумен вибираний на 3 роки.

УІ. Велика реформа Чина Св. Василія В. в 1882 р. Після розбору Польщі Галичина припала Австрії і там за реформ цісаря Иосифа II, осталось тільки 14 монастирів. Папа Лев XIII зарядив їх реформу в 1882 р. під проводом оо. Єзуїтів. Хоч спочатку знялася буря протестів проти цієї реформи, вона однак виправдалася новими Василіянами, як Слуга Божий, Митр. Андрей Шептицький і другі, що відновили релігійне життя української католицької Церкви в Галичині, а згодом понесли цю реформу на Закарпаття в 1921 р., до Мадярщини, Румунії й Югославії, як теж пішли за укр. емігрантами і за море до Бразилії в 1897 р., Канади в 1902 р. та до ЗДА в 1926 р.

II-го листопада доповідав в Осередку архітект Юліян Ястремський. Його привітав Вспрп. о. ректор К. Бердар, а впровадив голова Осередку проф. Р. Смаль-Стоцький, що згадав слухачам, що гість осередку проєктував не тільки Семінарію у Вашингтоні і Стемфордський Коледж, а й цілу низку прегарних церков: в Перт Амбой, в Нюарку, а у Філядельфії церкву Царя Христа й Митрополичу Катедру, матірній Собор Української Католицької Митрополії в Америці.

Темою доповідача було „Історично - архітектурне тло Митрополичої Катедри". Доповідач поставив собі завдання познайомити слухачів з основними засадами архітектури, щоб вони могли зрозуміти „мову архітектури" давньої і сучасної. Архітектура — це праматір мистецтва і він змалював її складну проблематику щодо структури, конструкції простору, стилю, призначення будов і підкреслив, що всі вирази архітектури залежні від родів матеріялів. Українську архітектуру треба завжди розглядати у зв'язку з історією архітектури Европи, бо Україна була завжди її складовою частиною. Українці мають цінну спадщину в архітектурі, на свої прекрасні пам'ятники повинні вони бути гордими, зокрема на пам'ятники византійської й бароккової діб.

Доповідь була ілюстрована численними світлинами пам'яток Єгипту, Греції, Риму, Византії та України. Доповідач промовляв дві години і викликав таке зацікавлення, що годину мусів ще давати відповіді на питання.

Шикаґо, Ілл.

ВЕЛИЧНИЙ ДЕНЬ ГЕТЬМАНА ІВАНА МАЗЕПИ

Як у попередніх роках, так і в цьому, плянувались в Шикаго та й були здійснені різні святкування. І писалося про них дуже багато перед і по імпрезах. А ось про одну, величню історичну особу, не багато було чути, хоча нема українки - українця, які б не знали, яке значення для України мав гатьман Іван Мазепа, якого схарактеризував у змістовній доповіді генеральний писар Українського Вільного Козацтва — полковник інж. Антін Кущинський.

23-го жовтня в залі шикаґівського СУМА, станиця Українського Вільного Козацтва імени Івана Омельяновича - Павленка, при співпраці Українського Міжкомбатантського Комітету та Т-ва УПА, святкували День Гетьмана Івана Мазепи.

Під час Служби Божої в православному храмі св. Володимира протопресвітер о. Білецький вспомянув Великого Оборонця України.

Програма дня під проводом голови станиці УВК пані генералової Фатіми І. Омельянович - Павленко, складалася з двох частин.

На початку виступила пані Марія Новицька, та сердечно привітала присутніх, і проголосила початок урочистости закликом до боротьби за ідеали Мазепи. Її виступ зробив сильне враження. Присутні обдарували її рясними оплесками.

На сцені був портрет Гетьмана. На по мистецьки оформленій сцені й проф. Зінченком в прегарних одностроях духова оркестра СУМА імени М. Павлушкова, під дириґентурою п. М. Голяна, виконала Український і Американський нац. гимни та молитву „Боже Великий, Єдиний".

Вступне слово сказав ген. И. Мандзенко, охарактеризувавши значення патріотичних імпрез та оцінивши заслуги станиці УВК імени ген. Івана Омельяновича - Павленка, в Шикаґо.

Далі слідувала доповідь полк. інж. Антона Кущинського. В сконцентрованій формі представив характерні риси Гетьмана Володаря України та його політику, яка лишилась дороговказом і понині для української визвольної боротьби.

Пані Рома Турянська порадувала дійсно мистецькою деклямацією літературного монтажу з творів В. Сосюри, Л. Старицької - Черняхівської і Л. Полтави — „Сон Мазепи".

На закінчення першої частини дівочий квінтет ОДУМ-у, у складі пань. М. Коновал, Олени Косогор, Віри Тарасенко, Віри Горб і Наталки Колішинської порадували нар. піснею „Нічка цікавая" та буковинською піснею „Чом трава зеленая".

У другій частині програми, з'явилась наша славна Капела Бандуристів ОДУМ-у, а з нею і її творець, славнозвісний музика п. Григорій Китастий, — у чудовому козацькому жупані. Його поява викликала бурю оплесків. Коли весь ансамбль виконав „Ой горе тій чайці" І. Мазепи та „Думу про Україну", яку проспівав сам п. Китастий в супроводі членів Капелі, то присутні не мали наміру відпустити бандуристів зі сцени.

Слідувала прекрасна інсценізація „Посланець Гетьмана Мазепи до Матері Ігумені", яку опрацювала пані Фатіма Омельянович-Павленко, і сама виступала в ролі Матері, а в ролі посланця — проф. Василь Іващук, в багатому старовинному строї вельможі - козака.

Змістовний твір та сценічне оформлення проф. Зінченка залишили гарні враження І обом авторам, і проф. Зінченкові за оформлення сцени належить глибоке признання.

Інсценізацію „Закута Україна" по мистецьки чудово виконала пані Рома Турянська, захоплюючи своїм талантом глядачів. Наприкінці, аркестра СУМА виконала Ю. Гаєвського „Марш Саксаганського" та І. Стравса „Марш Радецького".

Радісною несподіванкою були привітання та квіти для пані Фатіми Омельянович - Павленко від групи артистів українців на чолі з паном Новаком, з Голливуду.

До успіху Дня Мазепи багато причинились пані Іващук і Кущинська та панове інж. Ст. Голяш, І. Кутко, И. Крякливець та інші.

Пам'ять Гетьмана вшанували своєю присутністю протопресвітер о. Білецький та колишній військовий міністер Республіки Литви, генерал професор Стасіс Дірмантас, приятель українців.

І. д. ч.

Мінеаполіс, Мінн.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ ЮРІЯ КЛЕНА

16-го грудня в Мінеапольському Літературно - Мистецькому Клюбі відбувся літературний вечір, присвячений пам'яті видатного українського поета, перекладача і вченого — Освальда Бургардта — Юрія Клена, з нагоди 75-ліття з дня народження.

З доповіддю про його життя і творчість виступив Олександер Филипович, який влаштував присвячену йому виставку.

Доповідач докладно зупинився на життєвому і творчому шляху поета, висвітлив значення Клена в українській літературі як поета, перекладача, прозаїка і дослідника - літературознавця. У 20-х роках Ю. Клен (тоді ще О. Бургардт) належав до Київської групи поетів неоклясиків, до якої входили крім нього: М. Зеров, П. Филипович, М. Драй-Хмара та М. Рильський. В 1931 році йому, як німецькому підданному, пощастило виїхати з Радянського Союзу до Німеччини і цим самим уникнути трагічної долі трьох його друзів і товаришів по перу, які в 1935 році були заарештовані і заслані.

Багато уваги Ол. Филипович присвятив розглядові головного твору поета „Попіл імперії", великої епопеї, що, на жаль, лишилася незакінченою — цьому перешкодила смерть.

Пані Ніна Булавицька прочитала, як ілюстративний матеріял, два вірші Ю. Клена: „Сузір'я" та „Володимир".

На виставці були цікаві експонати, наприклад: укладений М. Зеровим декляматор „Сяйво" (з 1928 р.), в якому був надрукований вірш Клена „Сковорода", праця сестри поета Жозефіни Бургардт (німецькою мовою) про життя і творчість брата, спогади О. Городиського „Юрій Клен вояком" (з часів 2-ої світової війни) а, крім того кольорове фото могили Ю. Клена в Авґсбурзі.

Доповідач багато потрудився над приготованням цієї розвідки. Вона була добре зорганізована й виголошена із сильним почуттям, так що слухачі були захоплені. В обговоренні доповіді взяли участь проф. О. Мартиненко та проф. Ол. Корсунський, які дали їй позитивну оцінку й висловили бажання, щоб її повністю надрукувати.

Головував на засіданні д-р С. Ермоленко.

М. Г.

Ірвінґтон, Н. Дж.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ

Під протекторатом місцевого Відділу УККА Комітет Співпраці міс. комбатантських організацій (Відділ ОбВУА, Станиця Б-ва кол. Вояків І. УД., Т-во б. Вояків УПА - Відділ в Нюарку) зайнявся влаштуванням Роковин Листопадового Зриву, які започатковано Панахидою, за впавших у Визвольних Змаганнях українських вояків та померлих українських громадян, в суботу 5-го листопада 1966 р. в год. 7-ій веч. в укр. кат. церкві при Зандорф евню в Нюарку. У Панахиді взяли численну участь члени трьох наших комбантантських організацій, члени наших молодечих організацій: Пласту, СУМА і ОДУМ'у (в одностроях). Всі явились зі своїми прапорами. Взяло участь в Панахиді і наше громадянство, з окрема відрадним явищем була численна участь нашої молоді.

До відправи Панахиди станули Всч. оо. ігумен В. Красвський, парох Д. Лаптута, та оо. Ю. Кочержук, М. Кравчук і В. Боднар. В часі Панахиди співав чол. хор під батутою п. М. Добоша, а о. В. Красвський виголосив гарну проповідь.

В неділю 6-го листопада 1966 комбатанти переводили біля церкви збірку на Дар українському воєнному інвалідові, яка була вповні успішна. Крім цього переведено збірку на збіркові списки.

В неділю 3. листопада 1966 в годині 5.30 по пол. відбулось Листопадове Свято в Ірвінґтоні при 140 Проспект евню в залі Укр. Нар. Дому. Угарно удекорованій, завдяки мистецькому хистові п. Ф. Луцишина, залі на сцені, на задній стіні виднів тризуб, під ним горіючий символічний вогонь, біля якого в моменті, коли піднялась занавіса, стояла стійка двох вояків УПА з крісами на раменах а в продовженні стійки був гурт б. вояків УГА, учасників Листопадового Зриву з відзнаками Воєнного Хреста. На залі запанувала тишина. На перші звуки роялю відіграно американський гимн, та український національний гимн і стрілецьку пісню „Гей у лузі червона калина".

Виступили наперед від сцени три б. учасники Листопадового Зриву: Д. Хоптяк, В. Кузик і М. Лозинський для відчитання відозви управи міста Львова до українського населення Львова, звернення УНРади до українців на Великій Україні і звідомлення про перші жертви листопадового зриву у Львові і на провінції. Після того відозвався голос трубки військової на апель, а двоє з молоді: юнак-пластун і юначка - сумівка понесли на сцену китицю грозен червоної калини і поклали у стіп тризуба ,і символічного вогню. Настала тишина на залі. Публіка заворожена. Нагло зірвалась буря оплесків, занавіса спустилась і сцена опорожнилась.

На сцену вийшов учасник Листопадового Зриву, один з б. старшин УГА, д-р О. Утриско, який, відкриваючи свято, привітав приявних на залі б. вояків УГА, кол. Вояків І УД УНА і б. Вояків УПА, а з окрема привітав приявного на залі гостя п. генерала П. Шандрука та численно зібране громадянство. Він згадав світлий в історії української нації епохальний День 1-го листопада 1918 р., подаючи учасникам свята, які виповнили вщерть залю УНДому в Ірвінґтоні, програму свята і виконавців програми.

Після доповіді п. генерала П. Шандрука про значення істр. дати 1-го листопада 1918 р., генерал згадав про сумну подію, а саме про одного з українських генералів — Шраменка, який знайшовся важко хворий в Німеччині на лікуванні. Під час перерви пані А. Хомова і І. Терлецька зібрали між учасниками свята грошову допомогу в квоті 143 дол. яку вислано п. генералові Шраменкові і який потвердив відбір цієї квоти.

Опісля проф. Д. Каранович по мистецьки виконала на фортепіяні: а) Баркаролю М. Лисенка, б) І наоновленій землі" — композицію Лятошинського до слів Т. Шевченка. Відома артистка пані В. Калин по мистецьки рецитувала: „Листопад" — твори поета Б. Кравцева, Я. Курдидика і М. Калитовської.

На закінчення програми виступив підсилений міш. хор „Трембіта" з Нюарку під керівництвом д-ра І. Соневицького та відспівав три пісні в супроводі фортепіянового акомпаніяменту п. М. Павловської, а саме: а) „Козака несуть" — М. Леонтовича, б) „Думу-пісню" композицію М. Гайворонського і в) „Пісне моя" — композиція Д. Січинського до слів І. Франка.

Всі повищі виступи виконавців у програмі свята приняли учасники гучним аплявзом.

В. Ю.

Ст. Петерсбурґ, Флорида

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ 1966 р.

20-го листопада 1966 року заходом Українського хору при українській католицькій церкві влаштовано Академію для відзначення Листопадового Зриву, в Українськім Національнім Домі.

Це вперше у соняшнім Ст. Петерсбурґу відсвятковано так величаво цей історичний День.

У новій прекрашеній церкві, по Службі Божій відправлено панахиду за упавших героїв за волю України, а відтак всі присутні перейшли до Українського Національного дому.

Кількома словами о. Я. Скроцький привітав присутніх, з'ясовуючи вагу свята.

Новозорганізований Хор, під управою М. Похмурського гарно відспівав кілька стрілецьких пісень. Реферат про листопадові історичні дні і про їх значення для будучих поколінь виголосив Йосиф Біловус.

Переведено збірку на інвалідів, яка принесла $50.65.

По відспіванні „Ще не вмерла" відбулась гостина при каві, яку приготовила і перевела пані М. Станко.

Анастазія Біловус віддеклямувала оригінальну поему про Січових Стрільців.

У привітній святочній атмосфері — споминами про нашу минувшину — продовжувано святкування.

На інсвалідів вложили: пп. И. Білоус і Н. Н. по $5.; п. Станко $4.; п. Сеник $3.; по $2. пп. Гишка, Рудакович, Безкоровайний, Левенець, Пастух, Мороз; по $1. К. Гузар, Воробець, Чиж, Белґгасн, Дрінклей, Маріно, М. Гузар, Захарко, Дічак, Ярош, Маєвська, Річардсон, Понікарський, Яцила, Похмурський. Дрібними зібрано $4.65. Т. Сарахман доложив $2. Разом — $50.65.

Иосиф Біловус

ЗГОРІЛО МАЙНО АНСАМБЛЮ ВІРСЬКОГО

До Києва надійшла тривожна вістка, — пише „Радянська Україна" з 5 грудня 1966 року. — на шляху, до канадійського міста Саскатун запалала вантажна машина, і вогонь, розтопивши металеві скрині, безжально знищив майно ансамблю Павла Вірського. Стояла реальна загроза зриву ґастролів.

У Києві все було піднято на ноги, як за сиґналом бойової тривоги. Не можна гаяти ані хвилини: у Ванкувері призначено концерти, а лишилося тільки три доби.

Три доби. — пише далі „Радянська Україна", — не виходили з майстерень швачки і кравці. Робочий день, що почався в суботу, закінчився лише у вівторок, а складне завдання виконали! Навіть берізку, що на ній треба було зробити з шовку і парчі три тисячі листків, — навіть берізку виготували нову . . .

Вашинґтон, Д. К.

ЛИСТОПАДОВА АКАДЕМІЯ

Відзначення Чину Листопадового Зриву в столиці ЗДА, Вашинґтоні, відбулося 30-го жовтня. Святочну академію влаштовано заходом громадського комітету під патронатом місцевого відділу УККА.

Програму академії започатковано американським національним гимном, що його відспівала п. О. Рибак при фортепіяновому супроводі п-и М. Проціньскої. Голова місцевого відділу УККА д-ра Р. Барановський привітав присутніх і запросив до святочної промови ген. штабу генерала хорунжого П. Самутина. Прелеґент підкреслив історичну тяглість визвольних змагань в Україні. Листопадовий Чин був ділом західньої вітки укр. земель; рівночасно він був великою складовою частиною всього укр. визвольного руху, що його завершення відбулося 22-го січня 1919 ..

Звертаючись до нашої молоді та дітей, промовець зворушливими словами закликав не забувати своєї мови, пізнавати культурні надбання, вивчати історію і визвольні змагання укр. народу. На закінчення свого виступу генерал Самутин удекорував хрестами учасників визвольних змагань.

Слово про Листопадовий Зрив по англійськи мав п. Н. Пилипець.

Присутні прослухали дві декламації в гарному виконанні учня Р. Кормелюка та відомого декляматора п. В. Кулія. Р. Кармелюк деклямував „Золоті листки" — Л. Храпливої, а п. В. Кулій „І прийде, прийде день той" — В. Лесича.

В музичній частині академії брали участь співаки - солісти п. М. Сербин - Брездень і п. Лев Рейнарович при фортепіян. супроводі проф. Ольги Сушко-Наконечної.

Пані М. Сербин - Брездень виконала кілька пісень, з чого найкраще вийшли „Айстри" — М. Лисенка та „О, слово рідне" — О. Бобикевича. Присутні прийняли її спів щирими оплесками.

З ентузіязмом слухачі сприйняли справді майстерний виступ п. Л. Рейнаровича. Його програма включала найкращі зразки укр. пісень і оперових арій, як: „Засумуй, трембіто" — Н. Ніжанківського, „Друзі вперед" — М. Фоменка, „Гетьмани" — М. Лисенка, „Монолог Богдана" з опери „Богдан Хмельницький" — К. Данкевича та інші. Відчувалось, що мистець співав цілим своїм єством.

Фортепіяновий супровід був у мистецьких руках профес. О. Сушко - Наконечної, відомої солістки - співачки і заразом піяністки.

Присмно ствердити, що в форт. акомпаніяменті був переданий характер усіх тонкощів виконуваних солістами творів, що в великій мірі й причинилось до успіху концерту.

На закінчення мистці разом із усіма присутніми на залі відспівали укр. національний гимн.

Проф. Мик. Недзведський

Ню Йорк, Н. Й.

ПАНЕЛЬ ПРО УНІВЕРСИТЕТСЬКІ СТУДІЇ

20-го листопада Український Студентський Клюб Нюйоркського Університету влаштував інформаційний панель про університетські студії.

Панелем проводила студентка Гандзя Савицька. У вступному слові вона сказала, що в середніх школах немає належних інформацій про вищі студії, і учні не знають, які студії і в котрих коледжах вибирати, тому ці сходини мають дати середньошкільникам потрібні інформації і вияснення про коледжі в Ню Йорку.

В панелі брали участь запрошені студенти коледжів міста Ню Йорку, а саме: Христя Губицька — міський коледж, Андрій Витвицький — Колюмбія, Христя Стасюк — Ст. Джана, Роналд Літепло — Менгеттен Коледж, Гандзя Савицька — Нюйоркський Університет, Евген Котлярчук — Фордгем коледж і Юрій Савицький — Інститут Претта.

Ці студенти обізнані з відносинами і можливостями в їхніх коледжаж. Вони дали багато вартісних порад присутнім на панелю середньошкільникам, про вимоги потрібні до вступу до даного коледжу, вступні іспити, можливості стипендії і т. п. Студенти інформували об'єктивно про добрі й злі сторони їхніх коледжів, щоб зорієнтувати слухачів, які користі може дати їм вибір цього чи іншого коледжу.

В часі дискусії студенти відповідали на запити середньошкільників, роздаючи при цьому бюлетені і інформаційні листки коледжів.

Після формальної частини слідувала скромна перекуска, під час якої студенти в товариській атмосфері обмінювалися з 30-ма присутніми середньошкільниками своїм досвідом, обговорюючи зацікавлення і замилування присутніх.

Ця гутірка - панель „Коледж ваша будучність" була корисна: поглибила зацікавлення середньошкільників університетськими студіями.

Шкода тільки, що мала скількість середньошкільників взяла участь у сходинах. Було б побажаним, щоб родичі середньошкільників звернули більшу увагу на цього рода сходини, які наші студенти влаштовують по різних містах, та заохотили своїх дітей з таких сходин користати.

Належна увага і зацікавлення родичів і їхніх дітей освітніми справами можуть бути достатнім стимулом для збільшення числа української студіюючої молоді.

Г. С.

Шикаґо, Ілл.

ОФІЦІЙНЕ ВІДКРИТТЯ УМІ

10-го грудня, о 8 год. вечора, відбулось офіційне відкриття філії Українського Музичного Інституту в Шикаґо. Відкриття відбулось у власному приміщенні, у двох залях над банком „Самопоміч".

Чисті, відновлені та удекоровані кімнати були присмною несподіванкою для численно зібраної молоді та старшого громадянства. У більшій залі стояв чорний фортепіян, а у меншій нове піяно. Усе те новонабуте майно УМІ, щоб дати учням нагоду учитися на добрих інструментах та привикати до гарного тону. Керівник УМІ, Маестро Любо Мацюк, привітав зібраних теплим словом, що зразу створило приятельську атмосферу. В коротких словах розказав про організацію філії УМІ, при якому об'єднались найкращі музичні сили Шикаґо. Подякував Управі Банку Самопоміч за відступлення приміщення для УМІ. Підкреслив жертвенність учителів, які зложили поважну суму на закуп нового піяно. подякував усім жертводавцям на закуп інструменту і просив піддержувати новостворену філію УМІ. Згодом представив зібраним учителів і дякував їм за ентузіязм і піддержку.

Після слова керівника УМІ промовив дир. Мицик, який підкреслив доцільність та потребу існування такої філії і висловив надію, що в короткому часі УМІ буде вже у власному приміщенні з залею на концерти - реціталі, чого так дуже бракує в Шикаґо. Він побажав УМІ успіхів та висловив віру, що мистецьке життя Шикаґо піде правильним шляхом, коли УМІ перебере провід та виховає нові кадри любителів нашого рідного, і взагалі мистецтва.

Після того відбувся короткий концерт найбільш заавансованих учнів УМІ, яких щиро оплескували приявні. Ще довго після концерту молодіж і батьки оглядали набуті інструменти, гуторили, цікавились плянами, а в їхніх очах видно було радість, що Шикаґо не осталось позаду інших українських громад, та збагатилось новим музичним осередком, який мусить переміннитись у сильну твердиню рідного мистецтва.

Н. Н.

ДАНИЛО ЗАБОЛОТНИЙ — ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВЕЦЬ

25 грудня 1929 року помер видатний науковець Д. Заболотний (1866-1929) мікробіолог, член Академії Наук України від 1924 року, а пізніше від 1928 року її президент.

Він любив Україну і по його заповіту він був похований в своєму рідному селі Чеботарці, яке назвали Заболотне у Вінницькій області.

Наука мікрообілогії вивчає життя мікробів — дрібних організмів, яких людина може бачити тільки мікроскопом. Це бактерії і грибки. Загальна мікробіологія вивчає будову, розвиток та діяльність мікробів в природі. Медична мікробіологія досліджує мікроби, які спричиняють інфекційні хвороби в людей, розроблює методи, як попереджувати захворювання та як лікувати ці хвороби. Ветеринарна мікробіологія вивчає це саме, пристосовуючи до тварин. Сільсько - господарська мікробіологія вивчає мікроби, які живуть в ґрунті.

Д. Заболотний, працюючи асистентом медичного факультету Київського університету; переводив разом з І. Савченком героїчний досвід, — вони заражали себе холерою, щоб провірити правдивість імунізації (стійкість озганізму проти зараження).

З ініціятиви Д. Заболотного організували експедиції для вичення чуми, в яких він приймав участь і керував ними. Він ставив наукову проблему дослідити причини, чому чума з перервами зникає, а потім виникає, і де вона зберігається і в яких живих істотах вона переховується в природі.

Починаючи наукову працю, Д. Заболотний, володіючи французькою мовою, ознайомився з літературою, яка була на той час про чуму, а під час експедиції збирав всі відомості про чуму з місцевого населення.

Д. Заболотний в той час знав, що чумні бакцилі убиває соняшне повітря на протязі 3-5 годин. Від нагрівання вони гинуть негайно. Такі дезінфекційні засоби як карболка, сулема, формалін їх убивають.

Заболотний говорив: „Треба дослідити, де переховується той злодій, якого ім'я чума. Цю справу треба негайно досліджувати, бо це не тільки наукова проблема, від цього залежить життя мільйонів людей".

Починаючи з 1894 року і по 1912 рік він переводив експедиції в такі країни: Індію (Бомбей), в порти Аравійського півострова в місцевість Джидду, в Персію, Арабію, Месопотамію, Портуґалію і Марокко.

Завданням цих експедицій було: з'ясувати можливі транспортові шляхи перенесення чуми і яких вживати запобіжних і лікувальних засобів, щоб поборювати епідемію цієї страшної хвороби, і де вона переховується в природі?

Заболотний в 1898 році працював в Пастерівському інституті в Парижі і при його допомозі організував експедиції в Монголію і Китай.

Заболотний, працюючи в Манчжурських степах, знаходив захворювання людей на чуму і задавав собі питання, відкіля в цих місцевостях виникала чума. Він перший висував гіпотезу, що дикі гризуни — це зберігачі чуми в природі.

В 1911 році Заболотний організував наукову експедицію в Манчжурію і коло станції Борзя зловив гризуна тарбагана і перший раз з нього виділено чумну бактерію. В цьому величезна заслуга українського мікробіолога. Після цієї події скликали світову наукову конференцію в Мукдені. Заболотний був делегатом. Він зробив доповідь про свою наукову працю і ствердив, що його гіпотеза правильна, що гризуни — це зберігачі і джерело чуми.

Внаслідок вивчення чуми та застосування профілактичних засобів і лікування її, більшість країн звільнилися від цієї хвороби. Тепер чума буває серед гризунів (ховрашки, тарбагани, тушканчики, пещанки, щурі, миші), в їх природних осередках, а також і серед людей в таких країнах: Індія, Іран, Індонезія, Індокитай, Бразилія, Арґентина, Каліфорнія ЗДА.

Якщо ізолювати і знищити ці природні осередки чуми, то епідемія чуми серед населення назавжди припиниться. В підземних норах гризунів чума може зберігатись роками і десятиліттями.

Для попередження можливого проникання чуми транспортовими шляхами: застосовують адміністративні медико - санітарні засоби. Всі хворі на чуму підлягають індивідуальній ізоляції, а також переводяться дезинфекційні засоби. В природних осередках чуми організують знищення гризунів, а в населених пунктах знищують блохи.

Д. Заболотний докладно вивчив всі транспортові шляхи (морські, сухопутні) проникнення чуми. Тоді виникала нова галузь науки — медична географія. Він перший накреслив географічну мапу розповсюдження чуми по всьому світу. В 1898 році він організував лябораторію для виробництва вакцини, щоб повністю забезпечити населення тих місцевостей від чуми.

Заболотний керував знищенням епідемії чуми в таких місцевостях: в Україні в м. Одедсі та в Росії, в Астраханській губернії, в Поволжю, в Туркменії та Норвегії. Він керував боротьбою з епідемією холери в Петрограді, в Поволжю, в Україні. Керував дослідними експедиціями інституту експериментальної медицини для вивчення чуми в південній східній Росії.

Чумний мікроб відкрито в 1894 році. Це зробили французький учений А. Єрсен і японський учений С. Китазото. Чума буває шкіряна (бубонна), — зараження людини бувало через шкіру або через слизові оболонки, або від укушення людини чумною блохою. Легенева форма чуми виникає при зараженню через повітря (при балачках з хворою людиною). Смерть хворого настає на протязі 2-3 днів. Для лікування чуми застосовують протичумну вакцину, чумний бактеріофаг, антибіотики.

В минулі часи епідемія чуми була поширена: в 4 столітті від чуми в Европі вмерло приблизно 24 мільйони людей, що складало одну четверту частину населення. При імператорі Юстиніяні від чуми згинуло більше ніж 50% населення всієї Східньої Римської імперії. В 1348 році в Европ чума знищила 40 мільйонів, одну четверту частину населення Европи. З того часу кожні 10 років з'являлися чумні епідемії і приблизно чверть мільярда людей згинуло від чуми.

В 1924 році від чуми умерло 420 тисяч, в 1925 році — 138 тисяч, в 1927 році 75 тисяч, в 1928 році — 250 тисяч. В деяких країнах не переводяться профілактичні заходи, а тому там і тепер виникає чума. Наприклад в Індії на кожного мешканця припадає 5 щурів, які розповсюджують чуму.

На протязі свого життя Д. К. Заболотний написав такі наукові праці: Основи загальної мікробіології, Загальна бактеріологія, Основи епідеміології, Збірник праць про чуму, Дослідження чуми, Епідемічні осередки чуми на земній кулі, Мікроби снігу, Про патогенезу сифіліса.

Педагогічна діяльність Д. К. Заболотного на протязі життя була така: асистент катедри загальної патології медичного факультету Київського університету, викладач медичної мікрообілогії на курсах лікарів, Викладач медичної мікробіології в Петербурзькому медичному інституті, Керував факультетом мікробіології і викладав в військово - медичній академії в Ленінграді, Організував при Київській академії наук України інститут мікробіології і став його директором.

На протязі життя він ніколи не забував свою рідну Україну. Під час експедицій в далекі країни, єдиною його радістю було співати рідні українські пісні, особливо він любив пісню „Стоїть явір над водою". В експедиціях під час Різдва говорив: „Тепер у нас в Україні Різдво і люди співають колядки і щедрівки". Тоді починав сам собі співати колядки і щедрівки. Він мав добре серце і зажди своїми грішми допомагав студентам українцям. В Ленінграді при зустрічі з вояками українцями дарував їм Кобзаря: Т. Г. Шевченка.

Д. Заболотний літав по світу, як вітер, і посвятив все своє життя, щоб шляхом дослідження обов'язково перемогти чуму,яка розкидала смерть по всьому світу.

Він говорив: „Запам'ятайте мої слова, ще декілька років і ми назавжди закінчимо з чумою, — це наша мета". Його наукове досягнення врятувало мільйонам життя і дало їм справжнє людське існування на землі. В боротьбі з чумою за людське життя він призначия і присвятив своє життя, а тому Д. Заболотний славна людина.

Зменшилась смертність від чуми і настане час, що вона не буде володіти над людьми завдяки видатному українському вченому. Людство всього світу з любов'ю і пошаною відзначає його. На його спомин і присвячена ця коротенька стаття.

П. Чижик

СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТІ СПОЧИЛОГО АРХИЄПИСКОПА ІГОРЯ

На початку 1942 року, перебуваючи в Києві, довідався я від Української Церковної Ради,що митрополит Діонисій доручив Владиці Полікарпові, як адміністраторові налагодити церковне життя в Україні. Згідно з цим дорученням владика Полікарп разом з пок. митр. Олександром висвятили двох єпископів для України. Це були еп. Никанор та еп. Ігор. Відомості були дуже важливі. До Києва прибували вже кілька представників різних юрисдикцій, але всі вони були не „по душі" віруючим громадянам. Розходження було завше у ставлення їх до УАПЦ з 21 року. Ми завжди стояли на протилежних позиціях. Отже, було побоювання, чи не станеться це й тепер.

Перша зустріч обох єпископів з вірними відбулась в Андріївськім Соборі в Шевченківські дні. Промову про Тараса виголосив пок. Владика. В своїй промові він так яскраво порівняв часи, що їх описував Шевченко, з сучасними, що для всіх були зрозумілими слова заповіту Великого Поета, в яких він кликав:

Поховайте та вставайте,
кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте!

Промова Архипастиря, — це був клич ставати всім „на ворога супостата", на нового ворога окупанта. Цією промовою пок. Владика показав, що Українська Православна Церква благословляє визвольні дії українських партизанів, які в той час почали творити УПА.

Високий Достойник з великою пошаною згадав УАПЦ з 21 року й це все спричинилося до того, що на запитання Архиєпископа Никанора, чи громада воліє, щоб вони стали у проводі українського церковного життя, всі присутні однозгідно це ствердили. Пригадую ще один випадок, вже в Німеччині, коли ми жили в таборах й очікували на свою долю. Владика Ігор тоді перебував з нами в таборі. Це було в Авґсбурзі. Пок. Владика й всі табориани з нетерпінням чекали на відвідини дорогого гостя Гетьманича Данила. Коли він прибув, то все населення табору з ентузіязмом вітало Гетьманича, який вертаючись до Англії, відвідав окремі табори українських емігрантів. Зустрічаючи Гетьманича, пок. Владика підкреслив у своїй промові, що він щасливий вітати в особі Гетьманича Господаря Землі Української.

Пок. Владика був глибоко віруючим, православним по духу й одночасно великим українським патріотом. Він не любив впроваджувати щось запозичене з іншої релігії в наше життя. В приватному житті пок. Владика жив дуже скромно, одержував в Німеччині звичайний дипівський приділ й цим жив. Так само, переїхавши до ЗДА, він не став „стяжетелем" маєтків, але всю свою енергію й власні кошти вкладав у розбудову УАПЦ в Екзилі, яку він разом з Владикою Паладієм на еміграції організував, віддаючи її й себе під опіку Вселенського Патріярха в Царгороді. У цей спосіб було поновлено зв'язок між Вселенським Патріярхом і Українською Православною Церквою, який був перерваний через Переяславську угоду. Різниця поміж цими зв'язками є та, що теперішній зв'язок є на базі визнання Вселенським Патріярхом автокефалії Української Православної Церкви, чого так боїться сьогодні московська патріярхія. Тому велике значення має факт існування УАПЦ, визнаної Вселенським Патріярхом. Це є те, чого у свій час домагався зробити Гетьман Павло Скоропадський в церковному житті. В цьому є заслуга пок. Владики, як одного з основників УАПЦ в Екзилі, тому ім'я його увійшло до історії Української Православної Церкви, як одного з її творців.

Згадуючи це, ми повинні молитись за спокій душі Пок. Владики й продовжувати його працю для розбудови і закріплення УАПЦ в Екзилю. Це буде найкращим пам'ятником йому. Також про могилу його не можна забувати.

Вічна Йому пам'ять!

П. Чуйко

ДЕНВЕРСЬКА ГРУПА УВАН

Дня 10-го грудня відбулося засідання Денверської Групи УВАН у ЗДА.

Під головуванням інж. Юрія Сластіона вислухано й обговорено дві доповіді.

Інж. Л. Биковський прочитав повідомлення, що його надіслав для Групи інж. Гаврило Мяловський із Мельника в Чехословаччині. Мова була про „Останні дні Наталки Королевої". Г. Мяловський був „сусідом" і приятелем покійної письменниці від давніх літ. Він брав участь також в її похоронах. Г. Мяловський подав достовірні відомості про обставини смерти Нат. Королевої, похорон та долю її літературної спадщини рукописів, листування, книги, образи, різьби і тп. Нат. Королева тяжко захворіла „на легені", до того приєдналася й хвороба „ніг". Наслідком цього перебувала в шпиталі від 26-го червня до 1-го липня 1966 року включно. Тамже, 1-го липня 1966 відійшла від нас на 78-му році життя. Скромний її похорон відбувся дня 4-го липня, о год. 2-ій по пол. на цвинтарі в м. Мельнику, біля Праги, де вже був попередньо похований її чоловік - письменник Василь Королів - Старий.

Повідомлення Г. Мяловського було ілюстроване копіями з документів: посвідки про перебування Нат. Королевої в шпиталі, метрикального акту про її смерть, копією надгробної промови інж. Г Мяловського, копією листа Нат. Королевої до нього з 1964 року, в якому вона повідомляла про свій заповіт на ім'я Г. Мяловського, для українського вжитку та його два листи до місцевого суду про спадкове доходження. Всім майном покійної письменниці заволодів чех Войтєх Тругляж, вихованок Королевих, при родині якого жила письменниця до останніх своїх днів. Г. Мяловський спростував помилкові відомості про дату смерти й поховання Нат. Королевої, що досі ширилися в пресі, головно „з руки" часопису „Літературна Україна" в Києві

Доповідь була доповнена виставкою світлини Наталени Королеви з 1966 року й деякими її творами.

Л. Б.

СПОГАД ПРО АПТЕКАРЯ МИХАЙЛА ТЕРЛЕЦЬКОГО

Доля розкинула нас по широкому світі. Забуваємо минуле, забуваємо добрих людей, яких знали колись довгі роки, часто - густо не знаючи, де вони ділися і, чи живі, чи мертві.

Так воно і з покійним аптекарем Михайлом Терлецьким, про якого пригадала багатьом людям щойно смертна згадка рідні в „Свободі" від 1-го грудня 1966 Пригадалася скромна постать цієї трудолюбивої і чесної людини, яка була колись відома кожному львовянинові. Малохто сказав би, що аптекар проживе 81 рік у невідрадних обставинах після війни. Покійний був людиною слабого здоров'я, та виявив себе твердим патріотом, не покидаючи свого Львова до кінця життя, хоч воєнна хуртовина принесла йому далеко більші втрати, як не одному з нас.

Мені пригадується перша зустріч з покійним аптекарем у Львові в рр. 1933-4. Я тоді був у безвихідному положенні, бо маючи чеський диплом маґістра фармації Карлового Університету в Празі, я ніяк не міг дістати праці в аптеці за Польщі, і загалом не мав ніяких інших виглядів на студії, маючи теж українське матуральне свідоцтво з гімназії в Ржевницях. Мій батько був тоді позбавлений праці в гімназії в Перемишлі, де й мені не повелося зностріфікувати матуру за тиректора Д. Лукіяновича в 1929 - 30 рр. Після повороту з Праги, хоч-нехоч, я мусів наново приготовлятися до нострифікації вже по університетських студіях.

Добряча пані Ольга Ціпановська, опікунка молоді в Перемишлі, поїхала з моїми мистецькими етюдами у Львів, щоб промостити мені шлях до мистецької школи О. Новаківського. Вона заходила до нашого Митрополита Шептицького в цій справі, була і в О. Новаківського, заходила теж і до аптекаря М. Терлецького, щоб він евентуально прийняв мене на працю до своєї аптеки тощо. Вислід цієї поїздки був такий: Мені порадили приїхати у Львів і замешкати в Бурсі ім. Митрополита Шептицького при вул. Театинській, де було кілька матурантів - екстерністів філії Української Академічної Гімназії. Аптекар не зміг мене прийняти в аптеку на працю, бо, як казав, польська влада чигала на його аптеку і шукала нагоди щоб позбутися тієї одинокої української аптеки.

Аптекар погодився гостити мене обідами в себе вдома, а в бурсі я мав одержувати вечері і сніданки на рекомендацію Митрополита Шептицького. Я прибув у Львів і зголосився в домі панства Терлецьких. Життя панства Терлецьких в тому часі було достатнє. Я мусів дбати, щоб завжди впору бути на обіді, щоб не турбувати моїх добродіїв занадто моєю особою, коли бачив, що на спізнених завжди ждуть. Аптекар приходив завжди точно на обід в хату, яка була над аптекою в Ринку. Звичайно бував теж ще дехто з рідні або з добрих знайомих панства. В їдальні на стінах можна було оглядати добірну збірку мистецьких творів П. Ковжуна, М. Бутовича, О. Грищенка, І. Іванця, Івасюка та інших. Пан аптекар був теж книголюбом і мав славу мецената, бо будучи маєтною людиною, міг дозволити собі на такі надзвичайні видатки, як набування рідкісних українських книжних видань чи мистецьких творів. Деколи заходили й мистці на обід. Я пізнав тут Іванця, якого популярно звали „Янцьом", пізнав балакучого Базя Весоловського та з Ковжуном якось не стрінувся. Сам почувався трохи несвобідно серед гостей, коли очі всіх поверталися в мій бік і мене засипували питаннями. Згодом я привик і до самого господаря, який був маломовною і здержаною людиною, і мені було трудно нав'язати розмову з ним.

В бурсі зате моє життя було свобідне й веселе. Стрінув тут веселого Ганкевича, знаменитого карикатуриста, пізнішого колеґу Академії у Варшаві. Хлопці приносили гумор гімназії, який нагадав мені мої бурсацькі роки в Празі і в Ржевницях. Я мав весь ранок спокій до науки, яка все таки не скінчилася і з кінцем шкільного року для мене, бо польська Шкільна Кураторія переложила матуру на осінь. Я мусів вертатися до Перемишля. Прощаючи моїх добродіїв, подарував їм невеликий етюд з Кайзервальду, що представляв церковцю ОО. Студитів. Аптекар зворушився цією несподіванкою, балакав тоді довше зі мною, просив на осінь у гості. Восени одначе мене взяли до служби в польському війську. Я здавав матуру у Львові у військовому однострою рядовика - рекрута, та й не було змоги бувати в аптекаря в гостях.

Наша друга зустріч відбулася у змінених обставинах за кілька років. Війна скінчила польську займанщину, а наше „визволення" стало скоро займанщиною „старшого 'брата". Я повернув у Львів з польсько - німецької війни, втікаючи з полону в німців. Урешті мій диплом був важний для праці в аптеці „Аптекоуправління України". Мене вислали в Ринок практикантом у Державну Аптеку ч. 22, яка колись належала жидові Бретлерові. Аптека була старезна і велика, працювало нас більш десятки. Тут стрінувся знов віч-на-віч з аптекарем Терлецьким, якого „знаціоналізували" і заставили перейти на працю до колишнього сусіда Бретлера, а син сусіда тепер працював в аптеці Терлецького.

Положення аптекаря Терлецького було незавидне серед тієї гурми чужих йому людей. Він і я були одинокими українцями, решту становили фармацевти жиди і лаборант поляк. Терлецький був на посаді рецептаря, до нього належав і відручний продаж, та совісний аптекар не спішився до тієї функції, маючи певні застереження щодо якости такого краму, як порошки від болю голови. Львівська публіка призвичаєна до так званих „когутиків", які вироблялися колись у Варшаві за „панської Польщі", й дальше домагалася таких сіраво - жовтих порошків. Те, що продукувала наша аптека, було „шахрайством" на думку аптекаря Терлецького, бо бракувало одного важного складника: ґварани, ростинної речовини, яку привозять з Південної Америки. Керівник аптеки Шайб дозволив собі на заміну цієї речовини порошком товченої хінової кори, що був гіркий, як нещастя, хоч зовсім нешкідливий. Рецептар жид Авґенштерн, син колишнього львівського аптекаря, зручно продавав ці порошки „когутикоманам", та аптекар Терлецький зовсім не вив'язувався з тієї ролі, він не давав порошків! Стояв собі біля столика і переписував рецепти в книгу, не виконуючи „пляну".

Наша аптека за радянським зразком мала, розуміється, плян і соцзмагання і всякі інші теревені в роді „перехідного прапора" тощо. Одного дня керівник зверещав згори з балькону аптеки до однієї з асистенток при рецептурі: „Товаржишка Фельдман, проше замєніць товаржиша Терлєцкєго!" Збентежена жидівочка пішла на місце аптекаря, а він станув поруч мене до праці при робленні ліків за рецептами. В аптеці була консетрнація, бо всі все таки поважали особу аптекаря за давнім звичаєм. Мені було прикро глядіти, як аптекар розгубився і не знав, з чого почати, руки йому дрижали з хвилювання. Я старався служити йому порадами, як міг. Проте почалася війна між ним і амбітним керівником аптеки, який, може, колись належав до комуністичної партії за Польщі, а тепер виконував плян безоглядно, дармащо такий „плян" в аптеці не одному видався нісенітницею, бо для цього треба було продавати усякий крам, далекий від ліків, а людей теж не можна було заставляти, щоб хворіли більше, по „пляну" ... Наші виробничі наради були нестерпними нудами. Згодом прийшла справа профспілки і почалися сповіді, де кожний мусів представити своє „соціяльне походження". Було видно, що Шайб не терпить аптекаря Терлецького і він не допустить його до профспілки, а без цього не було змоги працювати в радянських відносинах. Аптекар Терлецький видів, що йому не вдержатися в цій аптеці, постарався про перенесення до міської лікарні, де мав знайомих. Так ми розсталися знову на деякий час. Мене звільнили з праці незадовго і заслали в Аптеку ч. 88 у Глинянах, де я пробув аж до вибуху совєтсько - німецької війни.

Знову прийшла ілюзія „визволення" в червні 1941 р. нова займанщина, тим разом німецька, насунулася на наш край. Націоналізація, яку перевели більшовики, була під смак націонал - соціялістичним наїзникам, вони залишили аптеки державними. Аптекар Терлецький вернув у свою аптеку, та не як власник, а арендар. В тому часі Аптекоуправління кидало мене по різних аптеках у ролі керівника. Це було трудне завдання, бо приходилося мати справу не раз із шовіністичними польськими аптеками, як ось аптека Блондзінського на Личакові. Аптекар Терлецький врешті перемовив мене до себе в аптеку в Ринок. Його аптека була зразкова.

Праця в ній була нелегка. В тому часі бракувало багатьох ліків і приходилося набувати їх „на паску", цебто на чорному ринку. Вже був брак фармацевтів, бо всіх жидів виключували поступенно з праці, замикаючи їх у ґетто. Аптекар Терлецький дбав про аптеку завжди леґальним способом, він ніколи не міг би підвищувати цін ліків, купуючи поза німецькими гуртівнями на чорному ринку. Трудний був харчовий стан. Мені приходилося голодувати на праці і відбувати нічні служби в аптеці. Я' нишпорив за цукром, за сушеними борівками, варячи собі до тієї скромної перекуски, яку приносив з хати. В тому часі більшість колеґ уже працювала самостійно, винайнявши аптеки на провінції. Аптекар Терлецький не рад був мене відпустити від себе, бо важко було за працівниками. Він міг дістати хіба студентів, необізнаних з працею. З другої сторони Аптекоуправління настоювало на тому, щоб я врешті взяв теж якусь аптеку в аренду, бо бракувало людей у близьких околицях Львова. Я вибрав Бібрку і поїхав туди, не зважаючи на всякі відраджування з боку аптекаря Терлецького. Довелось зазнати трудних початків, бо ж у тому часі була трудна комунікація. Здавалося, що ніколи не дойду туди, вистоявшись на морозі під кінець грудня 1941 р. Поляк „банщук" дав мені добру пощочину, коли я показував йому лист до дирекції залізниць, щоб мені видати квиток поза чергою.

Розуміється, коли я відвідав свого працедавця після такої ескапади в Бібрку, він відразу вичитав з мого обличчя невеселі гадки. „Ов! Наш Пачовський посоловів!" — сказав він вголос до всіх своїх працівників, виявляючи при тому, немов якусь злорадість з того, що я не послухав його і покинув працю у Львові. Я все таки перебув у Бібрці два роки до кінця німецької займанщини. Мало було в мене часу і нагод стрічати аптекаря Терлецького, якого я більше не побачив, покидаючи Рідну Землю.

Остала в пам'яті пригорблена постать трудолюбивого львівського аптекаря і заразом такої простолінійної і чесної людини, що їх не багато приходилося стрічати серед представників аптекарського звання. Думаю теж, що не затреться пам'ять мецената серед мистців, який поміг не одному і напевно зібрав би цінну збірку мистецьких творів і „білих круків" для народної скарбниці, коли б доля судила довше користуватися йому життєвим дорібком серед інших обставин.

Роман Пачовський

Дітройт, Міш.

ВІДЗНАЧЕННЯ СТОРІЧЧЯ М. ГРУШЕВСЬКОГО

6-го листопада 1966 р. Федерація Американських Українців стейту Мішиґен та Товариство Прихильників УНР в Дітройті, відзначили сторіччя народження першого Президента Української Народної Республіки проф. Михайла Грушевського, академією в залі Українсько - Американського Осередку.

Скласти поклін і вшанувати пам'ять цього Великого Українця прийшло понад 350 осіб.

Академію започатковано Американським Гимном, який виконала на піяніно п. Лідія Добровольська. Вступне слово сказав інж. Петро Трепет.

Д-р Володимир Лисий, в своїй понад півгодинній доповіді, висвітлив постать проф. М. Грушевського як Голови Центральної Ради і Першого Президента УНР.

Художня частина складалася з таких точок: Баритон П. Садовий відспівав дві пісні — „Гетьмани" і „Кармелюк", панна Віра Потапенко, наймолодша серед виконавців програми, чудово продеклямувала вірш О. Олеся „Лебідь", пані Ковальська з майстерністю слова відчитала статтю професора М. Грушевського „На переломі", Тріо Бандуристів — пп. Іван Китастий, Євген Цюра і ПетроКитастий виконали народні пісні: „Ой поплили вутко", „Прощай слава город" рідненький" та „Іде, іде дощ", пані Валентина Биковець — сопрано, виконала дві пісні: „Ой у полі тихий вітер віє" та „Не забудь юних днів". Хор св. Андріївської Автокефальної Православної Церкви під керівництвом о. протоієрея Олександра Биковця виконав народні пісні: „Ой горе тій чайці", „Повій вітре, ой да вітерочок" „Ой зза гори кам'яної" та „Вкраїно Мати, кат сконав".

Фортепіяновий супровід цілої програми був у руках п. Лідії Добровольської.

Усіх виконавців програми присутні нагороджували рясними оплесками.

На закінчення хор започаткував український національний гимн, який проспівали усі присутні на залі, а п. Трепет від імені Святочного Комітету подякував громаді, яка вшанувала 100-річчя народження проф. М. Грушевського, а також виконавцям програми, яка пройшла на високому рівні.

Григорій Погоженко

Курс журналістики при УТГІ

Ректорат Українського Технічно - Господарського Інституту повідомляє, що в 1967 році почнеться позаочною методою навчання на Курсі Журналістики з метою підготови кадрів співробітників і редакторів для української преси, якщо запишеться достатня кількість слухачів. Плян навчання розрахований на два роки і включає загально освітні предмети, українознавчі, фахові і практичні вправи. Оплата за триместр 100 долярів або їх рівновартість у країнах іншої валюти. Кожний слухач одержить впродовж 6-ти триместрів навчання 300 лекцій, які вивчатиме під керівництвом педагогічного персоналу УТГІ, а також відбуватиме практичні вправи з різних жанрів журналістичної творчости. Після успішного закінчення Курсу слухачі одержать свідоцтва з кваліфікацією їх підготови.

Запис слухачів переводить канцелярія УТГІ (UTHI, Muenchen 27, Laplace Str. 24. West Germany), куди належить спрямовувати заяви. В заяві подати ім'я й прізвище, дату народження, відомості про освіту й теперішню працю. Вписове $ 5.

Докладніші інформації про Курс Журналістики може подати канцелярія УТГІ.

Мюнхен, грудень 1966

Проф. інж. С. Довгаль
Директор Курсу Журналістики

Проф. мгр. Р. Єндик
Ректор Українського Технічно - Господарського Інституту

„КАМІННИЙ ГОСПОДАР" В ДІТРОЙТІ, ШИКАГО І РОЧЕСТЕРІ

(Подаємо в скороченні три рецензії на цю виставу — Редакція)

В Дітройті

Признаюся: коли я йшов на виставу „Нового Театру", я нічого нового не сподівався. Я йшов з поваги до Лесі Українки та обов'язку, щоб підтримати театр.

І от, я помилився. І ця помилка для мене приємна. Помилився я тому, що на думці мав ще одну збірну аматорів - театралів. Тих аматорів, що виходять на сцену з нецікавою п'єсою, малопідготовлені та ще й малоталановиті.

Коли піднялася завіса, — мій сумнів почав зникати. Суто модерна й не складна декорація вже створила зорове враження, яке не зникло до останньої заслони. Декорація нагадувала щось курбасівське з „Березоля".

Режисер театру В. Лисняк натрапив на живчик сучасника. Він побутовщину лишив для історії, а театральну сировину — для архіву. Театр розпочав своє молоде життя із клясичної спадщини Л. Українки, з „Камінного господаря". Ставши на правильний модернізований шлях, театр зможе іти твердо в дальшу дорогу.

Перше. Відомо, що в театральному мистецтві чільне місце посідають мовні засоби: чистота мови, наголоси, дикція, а в драмі — наростаючий і спадаючий ритм. Артисти бездоганно впоралися з цими вимогами.

Друге. Приємно відзначити, що всі головні виконавці увійшли в свої ролі. Це вже дає підставу ствердити, що вони осмислили драму, і це дало можливість створити образ героїв. Хоч, правда, декому не вдалося цілком вивершити образ героя до задуму авторки. І це, напевно, відчуває режисер і самі виконавці.

Третє. Із головних ролей відрізняється Ігор Шугай. Він повнотою, і в деталях, створив образ Командора. В його грі вже відчувається власний стиль. Лариса Кукрицька, хоч цілком увійшла в ролю Донни Анни, все ж в окремих місцях виявлялась слабість у виявленні внутрішніх протиріч.

Оля Кириченко грала Дольорес і легко пережила героїню, що в ім'я любови жертвує собою. Але для глядача, причин для цього було маловато. Так само не вирізблено причин зради Донни Анни.

Я не мав наміру понизувати гру В. Лисняка в ролі Дон Жуана. Це була не його роля з незалежних від нього причин.

Хочеться сказати, що „Н.Т." конче потрібний. Він має в особі В. Лисняка здібного і надійного режисера, і буде жити, бо шукає чогось нового, а той, хто шукає — вже знайшов.

Хочеться побачити у виконанні „Н.Т." добру сучасну сатиру, якої наш глядач чекає десятки років.

Ол. Зозуля

В Шикаго

24-го листопада „Самопоміч" обдарувала українське суспільство виставою „Камінний Господар" Лесі Українки в оригінальному оформленню „Нового Театру" з Ню Йорку.

Ця оригінальність полягала в модерному стилі театрального мистецтва, що його впровадив на українську сцену цей ансамбль молодих акторів на чолі з талановитим режисером Володимиром Лисняком.

Заглибившись в ідею твору Лесі Українки, в душевно тяжку атмосферу „камінного суспільства", в якому розвивається дія, режисер втілив ту ідею і в оригінальних театральних декораціях. Творилась своєрідна гармонія змісту, п'єси з оформленням сцени. Це заставляло публіку думати, уважніше спостерігати та глибше переиматись дією. Оригінальними були й строї всіх акторів.

Сама ж гра адептів „Нового Театру" виявила їх фаховий вишкіл та натхнення захоплення своїми ролями. Отже, і зовнішньою оригінальністю і своєю грою „Новий Театр" творить своє особливе обличчя, що є таке інакше від звиклих у нас інших театральних ансамблів.

Майстерно відтворила ролю гордої, безжалісної та холоднокровної героїні п'єси Донни Анни Лариса Кукрицька.

Оля Кириченко дала мастатичну постать Дольорес — усісбленої самопосвяти і самопожертви.

Ігор Шуган зобразив достойний тип Командора, повний грації у витриманій поведінці, зрівноважений в рухах. Дуже дотепним, легким і переконливим був Михайло Яблонський в ролі Сганареля. Інтригу вдало відіграла Лідія Крушельницька в ролі Донни Консепсіон. Володимир Змій певно показав себе в ролі Гостя і ролі Лицаря. Христина Прокоп — це наївна, трохи гістерична дівчина в ролі донни Соль.

Всі інші артистки й артисти показали знаменитий професійний вишкіл та досконале знання своїх роль.

Ролю Дон Жуана грав режисер Володимир Лисняк. Зіграність артистів, їх прекрасна мова з гарною дикцією, декорації і освітлення вказали на талановиту руку режисера і пророчили, що „Новий Театр" осягне вершин свого мистецтва. Так його оцінила оплесками шикагівська публіка в числі 1.500 осіб.

Щирі слова подяки й признання, що їх висловив зі сцени голова „Самопомочі" Роман Мицик, увінчали кінець цієї успішної імпрези. У відповідь на признання директор „Нового Театру" Ярослав Криштальський подякував публіці за гойну присутність.

Після вистави відбулася в кафетерії школи св. о. Миколая зустріч громадянства з артистами „Нового Театру". Господарем зустрічі був інж. Д. Григорчук.

Т. Торський

В Рочестері

В суботу 3-го грудня ц. р. до Рочестеру завітав Новий Театр із виставкою „Камінний господар" Лесі Українки. В основу драми „Камінний господар" Леся Українка поклала історію про „всесвітнього" Дон-Жуана. Образ Дон-Жуана привертав увагу багатьох письменників світової слави. Дон Жуана Леся Українка розробила по-своєму. Провідну ідею свого твору вона визначила так: „Драма зветься „Камінний господар", бо ідея її — перемога камінного, консервативного принципу, втіленого в Командорі, над роздвоєною душею гордої, егоїстичної жінки донни Анни, а через неї і над Дон-Жуаном — „Лицарем волі".

Головною постаттю драми є Донна Анна, яку досить вдало виконувала арт. Лариса Кукрицька, хоч гра її не скрізь вдала й переконлива. Зокрема помічалося місцями скованість рухів і декламацію тексту ролі. Донна Анна в інтерпретації Кукрицької, — це егоїстична і владолюбна людина. Такою змалювала її Леся Українка. Мрія донни Анни про волю — це деспотична мрія про ніким і нічим необмежену волю для владарювання над іншими. Це основне зерно своєї ролі арт. Кукрицька в основному доносить до глядача. Після того, як Анна вийшла заміж, її власну волю підпорядковує всевладний Командор. На жаль, Командор у виконанні арт. Ігоря Шугана вийшов блідим і непереконливим сценічним образом, не відчувається тієї всевладної бездушної закам'яніло твердої волі консерватиста і деспота, цілком відсутні великосвітські аристократичні манери в поведінці на сцені.

В образі донни Анни, що відноситься до людей з холодною байдужістю та вважає себе кращою і вищою від усіх людиною, Леся Українка виступила із критикою проти ніцшеанської теорії „надлюдини", теорії, що вважала експлуатацію органічною функцією „раси панів", „надлюдей", які в своїх діях „вільні від будь-якої моралі".

В образі Дон-Жуана, як і Донни Анни, Леся Українка засудила цю ніцшеанську філософію, яка проповідувала пониження і ненависть до мас народу. Спочатку вистави ми бачимо Дон-Жуана (арт. Володимир Лисняк) традиційним спокусником жінок. — Далі він розкривається перед глядачем новими рисами. Він вважає себе лицарем, мріє про волю. Але слово „воля" було лиш приманкою, на яку радо йшли легковірні жінки — жертви його розбещености. Задля свого особистого задоволення і задля своєї власної свободи він нехтує почуттями і волелюбними прагненнями інших людей.

Дон Жуан теж мріє про владу, прагне стати вище всіх. Тому він погоджується на пропозицію Донни Анни бути її лицарем у боротьбі за владу. Лицар „волі" — Дон - Жуан попадає в лабети камінного закону Командора. Так завершується шлях Дон - Жуана — шлях зрадника волі.

Дозволимо собі поставити запитання: Чи виконавець ролі Дон Жуана послідовно розкриває на сцені всі ці характерні риси, якими Леся Українка наділила цей прекрасний і вдячний в розумінні сценічної креації образ Дон - Жуана. Із прикрістю треба признатися, що ні. Дон Жуан у виконанні арт. В. Лисняка це не Дон-Жуан, а одне недорозуміння. Арт. В. Лисняк прямо глузує собі з глядача, декламує текст ролі від початку до самого кінця, для нього, очевидно, взагалі не існує багатюща палітра нюансів, якою обдарувала природа людський голос. Дон - Жуан — Лисняк це не маркіз — аристократ із витонченими вишуканими аристократичними манерами, а така собі звичайненька сіра нічим незамітна особа. Виконавцеві ролі Дон - Жуана бракує тонкої внутрішньої динамічности в діялогах із партнерами, широкого смілого жесту, щиро - дзвінкого й переконливого сміху та вмілого користування голосовими даними.

Владолюбним, егоїстичним характерам донни Анни, Дон-Жуана і Командора протипоставлений гуманний, щирий аж до самопожертви образ Дольорес, який так переконливо відтворила на сцені арт. Оля Кириченко, яка чи не найкраще із усього ансамблю Нового Театру справилася із своїм завданням, відтворюючи на сцені складний внутрішній світ своєї сценічної героїні.

Із епізодичних характерів слід відзначити тонку й вдумливу гру арт. Лідії Крушельницької в ролі донни Консепсіон, безпосередню і переконливу гру арт. Роми Шуган в ролі Марікзіти та арт. М. Яблонського у виконанні ролі Сганареля. Треба сказати, що атор Яблонський був найкращим сценічним виконавцем із усіх акторів — мужчин.

В цілому вистава „Камінний господар" заслуговує на признання і треба вітати благородний почин українських акторів - ентузіястів, що в тяжких і несприятливих еміґраційних умовах вирішили продовжувати традиції славного українського театру.

Д-р Степан Чорній

Д-Р ВОЛОДИМИР ЛИСИЙ

(Посмертна згадка)

26 грудня 1966 помер несподівано на удар серця д-р Володимир Лисий, до 1939 р. адвокат в Тернополі, проживши 73 роки. Обдарований великими спосібностями, твердим і постійним характером, був дуже працьовитий, а при цьому ввічливий і лагідної вдачі.

Покійний був передівсім добрим юристом та був окрасою української адвокатури в Тернополі. Поза своєю професійною працею він не переривав своїх студій з теорії права, пильно слідкував за новими течіями і думками в законодавстві і мав велику правничу бібліотеку. Як тільки час на це дозволяв, він брав живу участь в політичному та культурно-освітньому житті Тернопільщини.

За першої большевицької окупації проживав у Львові. На доручення бл. п. професора К. Студинського він працював над інвентаризацією Українського Книжкового Фонду, який мав бути зосереджений при Філії Української Академії Наук у Львові, в яку большевики перетворили НТШ. Під час німецької окупації жив далі в столиці Західньої України, не маючи змоги розвинути ширшої політичної діяльности.

В 1944 р. почалася його мандрівка на Захід. Вона скінчилася в 1949, як він прибув на сталий побут до Дітройту. По приїзді до ЗДА він включився з запалом в суспільно - політичне життя цього міста, особливо дуже багато труду і організаційного хисту він вложив в Т-во „Українсько - американський Осередок". В останніх роках він віддав своє знання на услуги тов. „Самопоміч", даючи правні поради членам з ділянки американського законодавства в справі лікарської та шпитальної опіки. До 65-того року життя він заробляв на прожиток своєї родини фізично, фабричною працею.

Покійний д-р Лисий зробив також поважний вклад в нашу науку в ділянці державного права та теорії про початки держави, а також зібрав цінні джерела з української державного будівництва. В своєму творі „Статус У.С.С.Р. в 1917 - 1923 роках", покликуючись на ці джерела та на пізніші свої розвідки, він доказав, що сучасна У.С.С.Р. не є самостійною, не залежною державою української нації, але колонією Москви і то в найгіршому цього слова значенні. Довгі роки був він редактором та адміністратором журналу „Вільна Україна".

Покійний був старшиною Української Галицької Армії, був свідком і учасником всіх подвигів та неуспіхів цієї новочасної української Збройної Сили.

Наукове Т-во ім. Т. Шевченка оцінило його многогранну діяльність згадкою в Українській Енциклопедії, кажучи, що він був публіцистом, громадсько-політичним діячем, членом головної управи У.С.Р.П., з 1928 р. заступником голови, співавтором виборчої ординації до Сойму З.О.У.Н.Р., автором правничих розвідок та коментарів. Без перебільшення можна сказати, що бл. п. д-р Лисий не змарнував свого таланту і вповні сповнив свій обов'язок супроти родини і нації.

Похорон відбувся 29 грудня 1966 при поважній кількості жалібної громади. Було багато бесідників, які всесторонно насвітлювали його суспільну та політичну діяльність.

З особою сл. п. д-ра Володимира Лисого зійшов у могилу член дуже вже теперпорідженої української адвокатури, що кількадесять років до другої світової війни була провідною на західньо-українських землях, була впливовою та поважною не тільки за своє фахове знання, але також за свою жертвенну, суспільно - політичну діяльність для добра нації. Він оставив в горю і смутку дружину Вікторію, дочку Наталію з дітьми і мужем. Вічна Йому Пам'ять.

А. Заплітний

У Греції кол. прем'єр, лідер партії Національно-радикальної Унії Панайотіс Канелльопульос вніс судову скаргу проти впливового щоденника „Елефтерія", який оприлюднив документ про порозуміння названого політика з представником королівського двору і колишнім прем'єром та лідером іншої правої партії Георгом Пaпандреу щодо нових виборів і збереження влади за правими партіями. Канелльопульос твердить, що той документ — сфальшований.

РІЗДВЯНІ СВЯТА НА СОЮЗІВЦІ

Чому не дома? Подумає кожний. А тому, що в Ірени і Нестора Басняків помер несподівано батько. Це так всіх приголомшило, що прийшлося їм іти до лікаря. Покійний не був сірою людиною, це був багатий хлібороб з галицького Поділля. Поважаний всіми в селі. Вув війтом і за поляків і за німців. Приїхавши в Америку, він постановив: купити землю, поставити хату, насадити овочевих дерев. Він добився свого, була і хата і то мурована, був овочевий садок, були навіть вишні. Уже міг взяти пенсію. Тільки живи і відпочивай. І нараз 7-го жовтня в 2-ій годині дня, під час праці захорів на удар серця. Ірена привезла його до шпиталю, де він в 2-ій годині вночі помер на руках сина Нестора.

Коли почало підходити Різдво, стали думати, як його проведуть без батька? Знов почнуться плачі, і знов відчиниться незагосна рана. Ірена подала думку — виїхати на Союзівку. Закликала роддичів і тітку з Бінгемтону.

Коло 12-ої години вже були на Союзівці. Директор Квас, душа і головний мотор Союзівки, розмістив їх в Полтаві, а панство Різдорферів в головному будинку.

Почав сипати сніг. Гостей було більще. Свята вечеря мала відбутися в їдальні Головного будинку. Їдальню прибрали в полтавському стилю. В куті був збудований полтавський плетень з глечиками, був соняшник. Іренині доні не могли надивитися.

Коли всі сіли за стіл, парох Союзівки, о. Гузар поблагословив страви. Вечеря була багата, було 12 традиційних страв. Згадували покійних. Потім розчинилися двері, і прийшли маленькі пластуни - новачки, всі уніформовані, мали звізду. Почали колядувати. Всі були зворушені. Під час вечері кілька разів заходив директор Квас, давав указівки студентам, які подавали, питав гостей, чого б вони хотіли. Заходила теж пані Божик, яка виконувала обов'язки господині. Союзівка перенесла гостей на ту Україну, якою вона була до большевиків.

На перший день Різдва сніданок був від 8-ої до до 10. В 11 год. в павільйоні „Веселка" о. Гузар відправив Службу Божу. Обід був обильний. Сніг засипав усе майже до пояса. Ще не встигли зголодніти, як покликали до вечері, яка теж була багата.

Після того директор Квас приніс свою апаратуру і висвітлював з фільмових лент головні атракції, які відбувалися на Союзівці. Вибори місс Союзівки, різного роду змагання. Бачили ми нашого лікаря чемпіона тенісу Володимира Гука, весело усміхненого, бачили тенісистку Кейбіду, Марійку Гарматій, як місс Союзівки. Тяглося це півтори години. Всього не оповіш.

В понеділок поснідали і почали збиратися в дорогу. Мама Ірени і сестра верталися автобусом, і їх поінформували гості, що автобус буде аж в 4:30. Приходилося замовляти обід. І тут директор Квас показав свою надзвичайну ввічливість. Він попередив, що запів години ще їде автобус. Всі були задоволені.

Там панує дух згоди, там немає нервових і заздрісних. Хто хоче поправити собі настрій — нехай їде на Союзівку! — Всі як один признали, що за такі смачні і ситні страви, за помешкання з усіма вигодами, заплатили не дорого.

Відвідуючи Союзівку, ви завжди між своїми. А вдова по покійнику і мати Ірени спокійно відсвяткували Різдво і, головне не наробилися.

І. К-ч

БІБЛІОТЕКА І МУЗЕЙ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА В ЛОНДОНІ

ЗВЕРНЕННЯ

Приємно нам повідомити українське громадянство у вільному світі про успішну розбудову бібліотеки і музею ім. Т. Шевченка, яка є Секцією Союзу Українців у Великій Британії. Впродовж короткого часу, бо лише трьох років, бібліотека вже має більше ніж сім тисяч томів і більше як 150 річників часописів, журналів і періодиків, та постійно поповнюється новими закупленими, а також і подарованими виданнями.

Книжки в бібліотеці ім. Т. Шевченка групуються за такими відділами: церква і релігія, українська мова, українська література, географія, історія, філософія, соціологія, політика, наукова література, українська культура і мистецтво, шевченкознавство, світова література, педагогіка, шкільництво, чужомовна україніка, молодіжні і студентські видання, українська визвольна боротьба, економія, право, військовознавство, франкознавство, енциклопедії, словники, чужомовні видання, дитячі видання.

Бібліотека здобуває щораз більше признання та оцінку в українському і чужинецькому світах, і утримує широкі ділові зв'язки. Розбудовується теж і музей ім. Т. Шевченка, поповнюючись різними цінними експонатами.

Кураторія бібліотеки і музею бажає, щоб бібліотека стала однією з найкращих українських бібліотек у вільному світі. З приємністю стверджуємо, що значення нашої бібліотеки високо цінять численні наші добродії, які своїми подарунками і пожертвами допомагають нам розбудовувати бібліотеку і музей, як базу для наукової і творчої праці українських учених, письменників, мистців, журналістів, педагогів, виховників, діячів культурного та освітнього фронту, і молодих українських адептів науки.

Ідучи по лінії дальшої розбудови нашої бібліотеки і музею звертаємося зі закликом до українських установ, організацій, видавництв, редакцій, науковців, мистців, авторів, як теж і українського громадянства в вільному світі — надсилати свої видання, книжки, журнали та експонати в дарунку для нашої бібліотеки. Всі подаровані книжки будуть мати відмічення на обгортках про жертводавців.

Будемо також щиро вдячні за фінансові пожертви й дотації на дальшу розбудову бібліотеки і музею.

Бібліотека і музей ім. Т. Шевченка стає тривалою виставкою української книжки й цінностей української культури у Великій Британії.

Подбайте, щоб Ваші видання та експонати були репрезентовані на цій виставці!

Всім добродіям і жертводавцям заздалегідь щиро дякуємо.

За Президію Кураторії Бібліотеки:

Проф. Роберт Лісовський
голова

Д-р Святомир М. Фостун
секретар

Проф. Володимир Шаян
бібліотекар

ДЖЕРЕЛА ЦІЛЮЩИХ ВОД НА ЗАКАРПАТТІ

Закарпаття багате на мінеральні джерела. Недавно геологи робили дослідження біля Ужгороду. Із свердловин завглибшки триста метрів ударив високий водограй. Лябораторні дослідження показали, що води цього джерела містять багато карбонату натрію, вуглецю, а також солі цінних мікроелементів.

Рідкісне щодо хемічного складу джерело б'є водограєм також поблизу села Розтоки. Температура води тут близько 40 ступнів за Цельсієм. (З „Молоді України" 26 листопада 1966 року).

З НАШИХ БУДНІВ

ЩО ЗМІНИЛОСЯ?..

У мешканні моїх добрих сусідів і земляків з Бібрецького повіту, панства Татухів, царив розгардіяш, щоб не сказати — метушня: це ж до скиталки з першого поверху, пані Оксани, приїхала з України, на сталий побут, її старенька мати, і пані Татушиха саме готовилась відвідати довгожданy гостю, звичайно — не з порожніми руками. Здоровенний клунок з дарунками, переважно з ділянки жіночої конфекції, лежав уже запакований і перев'язаний биндами; другий, меншенький, пані Татушиха щойно заготовляла.

— Гай, гай, — похитав головою пан Татух, приглядаючись скоса цій роботі. — Пригадую, як наші новоприбулі приїхали сюди з кемпів, то про одне тільки говорили: коли будуть вертатися назад. Одні хотіли зразу сідати на кораблі, другі казали: „По Різдвяних святах". А з того вийшло таке диво, що не тільки самі не вертаються до Краю, але й спроваджують звідтамки решту скитальців...

— А тобі се, може, стоїть в чомусь на перешкоді? — поспитала чоловіка дорога моя землячка. — Не журися, вони тобі твого місця в парку не засидять, а в погребника не залежать. Америка — край широкий та просторий, є куди діватись.

Пан Татух відклав набік „Свободу" і зняв окуляри з носа.

— У нас виходить завжди так: я про образи, ти про гарбузи. Мені не жаль місця, про мене хай приїжджають усі, як їх там є сорок мільйонів чи скільки, бо газети подають раз більше, раз менше. Я, от, пробую на простий хлопський розум витолкувати собі, чому воно так є: та ж ми з тобою ще донедавна зідхали й молилися, щоб Пан Біг дозволив нам хоч старі кості в рідній земленьці зложити...

— Аж купили парцелю на цвинтарі, на Оливній горі, тоді й перестали зідхати, — перебила чоловіка пані Татушиха.

— Ол райт, хай буде потвоєму: позідхали, позідхали та й перестали. Алеж то нам не дивота: ми ж тут, в Америці, вік свій звікували, золотий ювілей відсвяткували, вона стала для нас тим, чим для скитальців є Україна, про яку вони так багато віршиків пишуть і декламують. А ти дивись, що робиться: от, маєш, сю стареньку їмость з першого поверху, що прилетіла вчора джетом із Москви. Та ж у неї пучка духу, порохно з неї сиплеться, а вона, бач, не хоче в рідній землі костей складати, аж привезла їх до Америки. А там же, говорять, в Краю, большевики трохи їм попустили: вже, кажуть, можна вдома вмирати...

Тут пані Татушиха тупнула ногою та й накрила чоловіка мокрим рядном:

— Дивіться, який мудрагель найшовся! А яким правом ти приходиш приказувати людям, де вони мають жити чи вмирати?.. А якби ти, наприклад, як ся їмость, лишився вдома сам, як палець, а тут мав дітей та внуків, — чи не кортіло б тебе хоч подивитись на них перед смертю?

— Не знаю, жінко, не знаю, — сказав задумано пан Татух. — Видав, щось там у Краю, під большевиком, мусіло змінитися, — чи люди, чи повітря, чи земля вже не ті самі, що колись були?.. Не збагну. Видав, це не на мою стару голову.

Ікер

Шикаго, Ілл.

ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 60-ЛІТТЯ ГРИГОРІЯ КИТАСТОГО

15-го грудня 1966 р. в залі Українського Музею ініціятивна група: Василь Трухлий (голова), Олексій Коновал (секретар), та члени Фатіма Омельянович-Павленко, Василь Іващук, Петро Хома, Данило Завертайло, Ярослав Кокорудз та Володимир Ничай скликали представників всіх українських організацій та поодиноких осіб і наших мистців для створення громадського комітету для відзначення 60-ліття з дня народження відомого бандуриста, композитора та громадського діяча маестра Григорія Китастого. Зборами керувала президія: Богдан Білинський — голова, Олексій Коновал — секретар.

Присутні на зборах заплянували відзначити 60-річчя Григорія Китастого, яке припадає на початку 1967 року, концертом, що має відбутися 15-го квітня 1967 р. Програма має складатися виключно з творів композитора, а 16-го квітня в неділю має бути в репрезентативній залі бенкет. Рівночасно плянується видання пропам'ятної книги, в якій був би поданий життєвий шлях Гр. Китастого, список його творів та ін. Для переведення заплянованого пляну в життя вибрано Громадський Комітет в складі: Ілля Мула — голова, Василь Трухлий — заступник, Олексій Коновал — секретар; Василь Іващук (голова), Данило Завертайло, Петро Хома, Микола Денисюк, Володимир Ничай та Михайло Харів — організаційна референтура; Любо Мацюк (голова), Ярослав Кокорудз, Рома Турянська — програмова референтура; Олексій Пошиваник бенкетовий реф., Юрій Степовий — пресовий реф., та Олексій Коновал (голова), Микола Губчак, Степан Самбірський та Василь Іващук — референтура пропаґанди; Омелян Плешкевич та А. Артимович — реф. фінансів. Всі голови референтур можуть, як буде потреба, доповнити свій склад новими особами.

Ол. Коновал
секретар
Громадського Комітету

УСПІХИ ПІЯНІСТКИ КЛЯВДІЇ ГОЦИ

Три роки тому ми подавали про музичні успіхи, тоді тринадцятилітньої піяністки, Клявдії Марії Гоца, яка вже у віці одинадцятьох років виступила із симфонічною оркестрою, граючи цілий А-дур, К-488 концерт Моцарта. У віці дванадцятьох років вона виступала із Бостон-Попс під дирекцією А. Фідлера та з Нюйоркською Фільгармонією в телевізії.

Від тринадцятого року життя вона є стипендисткою-студенткою відомого Куртіз Муз. Інституту у Філядельфії; це перша українська студентка-піяністка цього Інституту. Як чотирнадцятилітня студентка вона виграла змагання Філядельфійської симф. оркестри, граючи Бетговена Ес-дур концерт на піяно і виступила з тою оркестрою. Минулого року вона виступила із молодечою оркестрою під дирекцією відомого Александра Шнайдера, граючи Ф-моль концерт на піяно И. С. Баха.

Ці виступи відбулися в ряді місцевостей, із Смітсонівським Інститутом у Вашинґтоні включно. Вашинґтонські щоденники високо оцінили гру цілої групи, та Клявдії зокрема; подію відмічено й у Конґресовому Рекорді. Слід згадати, що в цій невеликій вибраній групі молоді було аж двоє українців. Восени 1966 р. Клявдія виграла $500 першої нагороди в Шопенівському конкурсі для молоді понижче 17 років у Вілля Марія Музичному Інституті в Боффало, Н. И. Вона виконувала Баха, Моцарта, Ревуцького, Бартока сюїту Оп. 14 та Баляду Ґ-моль Шопена. Її дотеперішні успіхи обіймають 8 публічних речиталів, виступи із сімома симфонічними оркестрами та репертуар із 7 концертів на піяно й оркестру. Клявдія втримує постійно найвищі оцінки із музичних та академічних предметів. Клявдії мама бувша австрійська учителька, батько є професором університету в Америці. Обидвоє батьки є членами Українського Народного Союзу.

Н. Н.

ВАЖЛИВІ РІШЕННЯ ТА ДОСЯГНЕННЯ В ПРАЦІ Б-ВА „БРОДИ-ЛЕВ" ЗА 1966 РІК

Б-во „Броди - Лев" на загальних зборах в Ню Йорку 19-го листопада 1966 року, рішили вислати своїм членам, прихильникам і людям доброї волі різдвяні побажання. При цій нагоді залучуємо короткий звіт про працю і фінанси Братства, яке вже п'ятнадцять літ плекає культ поляглих за волю України та опікується українськими воєнними могилами.

В цьому році до таких важливіших подій належить зачислити доповнення картотеки могил, удержуваних Б-вом та скомплектування архіву братства, побудову пам'ятника на могилі бувшого дивізийника і довголітнього совєтського в'язня Іринея Сапруна у Відні. Частинні допомоги вислано на покриття коштів побудови пам'ятників на могилах св. п. Кубашевського в Брюсселі та мґ-ра Бенцаля в Мюнхені. На докінчення будови пам'ятника для українських примусових робітників в Зеєбах коло Шпіталю в Австрії, Б-во вислало 200 дол. на руки отця майора Д. Ковалюка, бувшого військового капеляна.

Вислано пожертву в сумі 50 дол. на спорядження пам'ятника на українському цвинтарі в Мюнхені.

Праця Б-ва не обмежувалася, тільки до побудови пам'ятників. В день Зелених Свят організовано відправи у стіп Могили - Пам'ятника в Ґлен - Спей. Це заслуговує на особливу увагу, бо в поклоні поляглим, в боротьбі за Волю України взяли, крім комбатантських організацій, численного громадянства і хору „Думка" з Ню Йорку, представники політичних організацій, а головне репрезентанти молодечих організацій.

На терені Ню Йорку Б-во брало активну участь в громадському житті.

У великій мірі члени Управи Б-ва причинилися до творення Координаційного Комітету Українських та Українсько - Американських Ветеранів. За короткий час згаданий Комітет проявив діяльність, організуючи або спонзоруючи академії, зустрічі та забави бувших вояків.

Плян на слідуючий рік вже опрацьований. Як одно з головних завдань намічена побудова нового пам'ятника на могилах 39 наших друзів - дивізійників, похоронених на військовому цвинтарі в Фута Пас в Італії. Б-во дістало дозвіл на побудову пам'ятника і праця вже почалася. Потрібна є також поправка поодиноких могил, а головно потрібна опіка над Українським Цвинтарем в Ґрацу. До цієї пори ніхто цим місцем не цікавився і теперішній стан є справді жалюгідний.

Починають і тут, на американському терені, виростати могили самотніх комбатантів. Обов'язком Б-ва є перебрати охорону і опіку над цими могилами. Тому Б-во звертається до так жертвенного громадянства про піддержку.

Управа Б-ва „Броди-Лев", Інк. Ню Йорк

Нюарк, Н. Дж.

АНДРІЇВСЬКИЙ ВЕЧІР НАРОДНОГО ДОМУ

Стараннями Управи і Ради Дирекції Українського Народного Дому в Нюарку - Ірвінґтоні відбувся 10-го грудня 1966 р. Андріївський вечір. Метою вечора було: показати нашій молоді — це ж фактично її вечір — давні звичаї нашого народу і розіграти кольорового телевізора.

Голова Народного Дому інж. Микола Семанишин, відкриваючи імпрезу, привітав чисельно зібраних і проголосив, що мистецькою частиною керуватиме пані Іванна Кононів, а виграшою керуватимуть пп. Андрій Кейбіда і Михайло Почтар.

Пані Кононів відчитала реферат про день Андрія Первозванного і народні звичаї і обряди українського народу, пов'язані із цим святим. Хоч Андрій Первозванний — християнський святий, але обряди в день цього святого мають стародавній, дохристиянський характер: угадування майбутнього, заклинання ритуального кусання „калети". П. Кононів докладніше переповіла про ворожбу дівчат і кусання „калети" хлопцями. Вона передала зміст староукраїнського літопису з XIII століття, в якому говориться про св. Андрія Первозванного, як про основплжника столиці України — Києва.

У вокальній частині пані Кононів гарно відспівала кілька жартівливих пісень, а на особливу увагу заслуговує спів в ролі перебраної циганки. Зручно акомпаніював до всіх пісень п. Борис Базаля.

Надзвичайно миле та незабутнє враження на присутніх зробив виступ сорока українських дітей, що вже в другому або й третьому поколінні тут народжені, але які прекрасно та з любов'ю виконали ряд українських народних танців, чепурно зодягнуті в народні строї. Всі ці діти є учнями цілоденної Української Католицької Школи в Нюарку. Вчителькою танців є пані Долорес Салабун, яка тут народжена, але гарно говорить українською мовою. Виступ дітей був під керівництвом пана Волтера Салабуна, члена Ради Дирекції Народного Дому.

Наприкінці першої частини вечора виступила молодь Ю-СУМА, яка під керівництвом пані І Кононів з прицизійністю виконала ряд народних танців.

Друга частина вечора почалася перекускою, яку приготовили пані із 28-го відділу Союзу Українок на чолі з пані Анною Настюк. Тут належиться подякувати всім тим членкиням, що принесли домашнє печиво й приготовили смачну перекуску: пп. Бакун, Боднар, Бобош, Дубас, Дорошенко, Леськів, Мурацук, Мусаковська, Настюк, Онишкевич, Цяпка і Шпирка.

Під час перекуски всі присутні вшанували ім'янинника п. Андрія Кейбіду, якому відспівали „Многая літа", та й випили чарку за його здоров'я.

Пан А. Кейбіда є одним із активніших тут народжених громадських діячів. Він є головою Церковного Комітету місцевої Української Католицької Церкви, головою Т-ва Святого Імени, першим містоголовою Українського Народного Дому і членом Управи Українсько-Американських ветеранів.

Голова Льотерійного Комітету інж. Михайло Почтар проголосив, що перша пробна виграша улаштована Народним Домом дала чистого доходу коло 1.500 долярів. Він висловив всім тим щиру пдяку, що причинилися до успішного її завершення. Пан А. Кейбіда попросив із залі маленьку дівчинку, яка витягнула по черзі сім нагород, а між ними найбільш вартісну — кольоровий телевізор. Відомий підприємець в Нюарку п. Іван Луків виграв телевізор.

Після проголошення всіх нагород, ще довго присутні гостилися і щораз веселіший гамір наповняв залю. Приявні були українські лікарі й робітники, купці і професори університетів. Взаємно гостили себе православні, католики та пресвітеріяни. Всіх їх єднає і тісно в'яже спільний національний корінь українського роду. Їм всім є дорога справа майбутности нашої молоді, нашої громади. Тому вони прийшли, щоб підсилити та прискорити акцію побудови Народного Дому.

Спостерігаючи оставню Святоандріївську, на якій соборницьку вечірку та пожвавлену активність серед майже всіх організацій, які під сучасну пору збирають спільні деклярації поміж своїми членами на будову нових заль Народного Дому, приходимо до висновку, що є моральний поштовх для прискорення цього задуму. Вже багато українських професіоналістів, купців і промисловців зложили більші суми на будову. Щоденно напливають чеки від всіх прошарків українського громадянства, і це є найкращою ознакою, що мешканці нашої метроплії відчувають потребу і розуміють ціль і завдання великого Народного Дому. Після офіційного відкликання Українською Чорноморською Січею, що вона здержується з будовою своєї спортової залі тому, що запляновано будову УНДому, на сьогодні вся українська громада об'єднано стає для здвигнення своєї національної твердині! — Українського Народного Дому для Нюарку - Ірвінґтону й околиці.

І. Галій

Ню Йорк, Н. Й.

11-ИЙ З'ЇЗД СУМА

26 і 27 листопада в готелі Статлер Гілтон в Ню Йорку відбувся Одинадцятий З'їзд Спілки Української Молоді Америки (СУМА). В З'їзді взяло участь 98 управнених до голосування делегатів, заступаючи 35 Осередків і 50 Відділів Юнацтва СУМА, які нараховують 4,765 членів.

З'їзд відкрив голова Головної Управи СУМА Лев Футала, а молитву провів о. д-р В. Ковалик ЧСВВ з Ню Йорку. Нарадами З'їзду проводила Президія в складі: Ананій Никончук — предсідник, Теодор Чурма — 1-ий заст., Мирослав Лесюк — 2-й заст., Марійка Гаврилюк і Ігор Цішкевич — секретарі.

З'їзд складався з двох пленарних сесій та праці Комісій З'їзду. В першій пленарній сесії крім відкриття, вибору Президії і Комісій, вислухано звітів членів Головної Управи, голови Контрольної Комісії та голови Товариського Суду.. Дискусією над звітами закінчено першу пленарну сесію.

По полудні в суботу 26-го працювали Комісії: Мандатно - Верифікаційна, Номінаційна, Статутова, Дружинників, і Фінансово-Господарська. Всі інші учасники З'їзду брали участь в засіданнях названих Комісій З'їзду.

Друга пленарна сесія відбулась 27-го листопада. На пропозицію голови Контрольної Комісії Михайла Фурди уділено абсолюторію уступаючим членам Головної Управи і приступлено до звітів голов Комісій З'їзду та прийняття постанов. Прийняттям змін Статуту, вибором Керівних Органів СУМА на каденцію 1967 - 1968 р. та схваленням резолюцій і постанов закінчено 11-ий З'їзд СУМА о год 3:30 по полудні.

В рямцях З'їзду в готелі Статлер Гілтон відбувся Святочний Бенкет з нагоди 20-річчя відновлення СУМ на чужині, в якому взяло участь 250 осіб — представників центральних і місцевих українських організацій і установ та гостей. Бенкет відкрив голова Головної Управи СУМА Лев Футала, а проводив ним інж. Микола Семанишин. Святочне слово виголосив д-р Михайло Кушнір — голова Центральної Виховної Ради СУМ.

В Бенкеті взяли участь представники наступних організацій і установ: Екзекутива УККА — мґр І. Базарко, ОУВФ — п. І. Винник — голова ООЧСУ, о. д-р В. Ковалик — Парохія св. Юра в Ню Йорку, д-р В. Савчак — представник КПС та голова Крайової Пластової Ради, проф. д-р М. Чировський — НТШ, п. М. Грицков'ян — Т-во к. Вояків УПА, мґр Е Лозинський — СУПВ, д-р С. Ворох — Українське Лікарське Т-во, інж. І. Заяць — Т-во Українських Інженерів Америки, п. Е. Саґаш — Українські Американські Ветерани, проф. М. Лисогір — Головна Управа „Самопоміч", інж. М. Семанишин і мґр А. Гординський — СУК „Провидіння", М. Яремко — Українська Народна Поміч, інж. В. Базилевський — Головна Управа Українських Гетьманських Організацій Америки, З. Цибик — Союз Українських Студентських Товариств Америки, Христя Губицька — Головна Управа ТУСМ ім. М. Міхновського, п-ні Д. Степаняк і С. Бартко — Українсько - Американська Жіноча Допомогова Організація, мґр І. Кобаса — Головна Управа Т-ва Українських Бібліотекарів, інсп. І. Василишин — Об'єднаний Комітет Українських Організацій міста Ню Йорку, інж. І. Гурик — Кредитова Кооператива „Самопоміч" в Ню Йорку та інші.

Письмові привіти на З'їзд прислали: Блаженніший Верховний Архиєпископ і Кардинал Кир Йосиф Сліпий, Архиєпископ Кир Іван Бучко, Архиєпископ Кир Амвросій Сенишин — Митрополит Філядельфійський, Єпископ Кир Ярослав Габро, Провід ЗЧ ОУН, Центраяльна Управа СУМ, КУ СУМ в Бельгії, КУ СУМ в Канаді, КУ СУМ в Австрії, КУ СУМ в Німеччині, ЦПУЕН, СУСТА, ЛВУ в Канаді, АП АБН, Шкільна Рада УККА, Т-во Українських Інженерів Америки, Українське Лікарське Т-во Північної Америки, ОПДЛ в Торонто, ЗУАДК, Організація Оборони Лемківщини в Америці, Т-во Українських Бібліотекарів Америки — Відділ в в Ню Йорку, д-р Я. Падох головний секретар УНС, п. Володимир Сохан — заступник гол. предсідника УНС.

Відбулась мистецька програма у виконанні сумівок: Оля Банадиґа, Бостон — сольоспів, при фортепіні — Марійка Гаврилюк з Ню Йорку; Марійка Головацька, Лорейн, Огайо — сольоспів, при фортепіяні Оля Джуман, Парма, Огайо; Квартет „Горлиця" Осередку СУМА ім. Л. Українки в Боффало під керівництвом п-ні М. Лисяк. Після Бенкету відбувся Конґресовий Валь під звуки оркестри „Амор".

На пропозицію Номінаційної Комісії З'їзд вибрав на каденцію 1967-1968 наступний склад Головних Органів СУМА:

Головна Управа СУМА:

мґр Евген Ганoвський, — голова, Лев Футала — 1-ий заст., інж. Микола Семанишин — 2-ий заст., Григорій Цебрій — секретар, Анна Лев — секретар, Михайло Яремко — орг. керівник, інж. Микола Барицький — керівник Юнацтва, Ананій Никончук — керівник Дружинників, мґр Іван Кобаса — керівник преси й інформації, Евген Курило — культурно-освітній керівник, мґр Володимир Будзяк — керівник зовнішніх зв'язків, Мирон Климко — фін. керівник, Тиміш Мельник — керівник фізичного виховання, Михайло Шашкевич — господарський керівник, Софія О. Бура — керівник жіноцтва; Ігор Заяць, Корнель Василик, Теофіль Цішкевич, Христя Губіцька, Володимир Левинець, Микола Яремко, Володимир Костик, Марійка Гаврилюк, Зенон Гальковuч, Богдан Гойдич і інж. Михайло Почтар — члени Головної Управи.

Головна Контрольна Комісія:

Мирослав Шміґель — голова, Михайло Фурда і Петро Шагай — члени; Теодор Боднар і Теодор Волянник — заступники членів.

Головний Товариський Суд:

інж. Юрій Бурлака — голова, Василь Шарван і Роман Глушко — члени: Петро Балко і Павло Ткач — заступники членів.

В програмі З'їзду відбулась церемонія передачі Переходового Прапора Головної Управи СУМА як найвищого віззначення за найкращі осяги в праці за роки кращі осяги в праці за роки 1965-66. Переходовий Прапор вручено делеґатам Осередку СУМА ім. ген. хор. Т. Чупринки в Гартфорді, Кон. Крім цього за гарні осяги в праці вирізнено Осередок ім. УПА в Філядельфії, Осередок ім. ген. Т. Чупринки в Ню Йорку і Осередок СУМА ім. „Крути" в Шикаґо.

За Президію:

Ананій Никончук — предсідник

Теодор Чурма — заст. предсідника

Мирослава Лесюк — заст. предсідника

Ігор Цішкевич — секретар

Марія Гаврилюк — секретар

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Джерзі Ситі, Н. Дж.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ 12-го ВІДДІЛУ ООЧСУ

17-го грудня 1966-го року відбулися загальні збори 12-го Відділу Організації Оборони Чотирьох Свобід України у власній домівці Українського Народного Дому при 96 Фліт вулиці, на яких підсумовано роботу, проведену в цілому році. Загальні збори відкрив голова Відділу п. Іван Цьолко, привітавши присутніх членів. До проводу загальних зборів вибрано Президію: на голову — п. Евстахія Ясеньовського, на секретаря п. Дмитра Дидика. Після прочитання й прийняття протоколу з попередніх загальних зборів слідував звіт голови та звіти референтів, які дали повний образ праці Відділу.

За цілість праці Відділу звітував голова уступаючої управи п. Іван Цьолко. Вказав він на успіхи, що їх вдалося осягнути, і на невдачі, яких не вдалося перебороти всупереч намаганню Управи Відділу.

Відділ малочисленний, і всю працю змушені виконувати кілька активних членів. Зі звіту видно, що управа Відділу часу не марнувала. Сміло можна ствердити, що Відділ ООЧСУ є найактивнішою оярганізацією на суспільно-громадському секторі на місцевому терені, він втішався повним авторитетом всіх українських товариств і організацій та з ними співпрацював. Підсумовуючи останній рік діяльности Відділу, доводиться ствердити, що він був одним з найтяжчих в праці. Загальне збайдужіння людей і членів, втеча від громадських справ, не дали змоги виконати заплановану працю.

Секретар п. Дмитро Дидик звітував про зовнішню і внутрішню працю Відділу. На цих віддтинках зроблено небагато. Впродовж року Відділ брав участь у всій громадсько-політичній роботі на місцевому терені, співпрацював майже з усіма товариствами і організаціями. Загальний стан членства на день звіту становив 32 особи.

Після секретаря звітував скарбник п. Григорій Бура, який заявив, що Відділ завжди добре вив'язувався із збірок на Визвольний Фонд, допомагав Відділові УККА в збірках Національного Фонду. Звітодавець в хронологічному порядку заподав прибутки й видатки та подав загальний оборот каси Відділу. Члени Відділу ООЧСУ переводять кожного року коляду і писанку на потреби Визвольного Фонду. Від багатьох років існує комітет, завданням якого є плянувати збірку на Визвольний Фонд, ділити цілий терен поміж збірщиків та подати їм докладні адреси громадян, тому ця систематична праця дає добрі вислідu, збираючи пересічно понад тисячу долярів річно.

По звітах уступаючої управи відбулася оживлена дискусія, в якій забирали слово майже всі присутні. Управа Відділу добилася поважних успіхів в праці та прийшла на загальні збори з багатим балянсом, що стверджено в часі дискусії, і тому на внесок голови Контрольної Комісії п. Дмитра Воха з признанням уділено Управі абсолюторію.

На пропозицію п. Антона Шубака вибрано і цим разом до Управи Відділу самих „очусівських ветеранів", що вже займали різні пости в Управі, а саме: Ілля Щупляк — голова, Антін Шубак — заст. голови, Евстахій Ясеньовський — орг. референт, Михайло Жук, Петро Палка і Михайло Гайдук — члени управи. Контрольна Комісія: Дмитро Вох — голова, Стефан Зарічний і Осип Зубрицький — члени Комісії. Управа не тільки звітує про виконану працю, але й обмірковує та розпляновує працю на наступний рік. Від Пляну праці Відділу залежить у великій мірі і громадська рухливість української спільноти в Джерзі Ситі.

Нововибраний голова п. Ілля Щупляк подякував за вибір, заявляючи, що великі і важкі завдання стоять перед нами, які вимагають багато труду і посвяти. Наші сподівання і настирлива праця, можуть запевнити завершення кращого завтра для української спільноти. Треба сподіватися, що нововибрана управа Відділу продовжуватиме працю.

Загальні збори закрив голова п. Ілля Щупляк, а присутні відспівали „Не пора, не пора . . ." По закінченні зборів відбулося скромне прийняття, де присутні склали даток - коляду на Визвольний Фонд в суму $225.

Е. Я.

Палм Біч, Флоріда

КОНЦЕРТ ЧЕЛІСТА ДОРІЯНА РУДНИЦЬКОГО

На Флориді особливе місце займає Палм Біч, найдорожча, найбільш фешенебельна місцевість, в якій мають свої палати і вілли родини з найвищої алериканської сметанки. Не дивниця, що мешканці Палм Бічу хочуть мати завжди все найліпше, найкраще, щось спеціяльне, щось небуденне. Це відноситься і до мистецького життя цієї казкової місцевости, і тому побіч артистів виконавців з найбільшими світовими прізвищами туди спроваджують молодих талановитих і надійних віртуозів.

Завдяки величезному успіхові, який декілька літ тому відніс у своєму виступі з Симфонічною Оркестрою Палм Біч, тоді молоденький піяніст - віртуоз Роман Рудницький, тепер запрошено на виступи з цією самою оркестрою його молодшого брата віолончеліста Доріяна Рудницького, про талант якого дійшли чутки вже й сюди.

3-го грудня в концерті Симфонічної Оркестри, якою диригував Франк Дулі Доріян Рудницький виконав віольончельовий концерт е-моль передового англійського композитора цього сторіччя Едґара Ельґара. Твір великих розмірів (чотири частини) глибокого змісту, зворушливих мелодій, незвичайно цікавих гармоній них сполук і знаменито написаний для віольончелі, так що виконавець може себе показати в повному блиску, коли очевидно він є на висоті технічних і інтерпретаційних вимог цього твору.

І Доріян вив'язався блискуче зі свого завдання. Він є в першій мірі лірик. Аж дивно, що в такому молодому віці, він не дає себе пірвати темпераментові, він не уживає дешевих ефектів, його гра є повна шляхетного виразу, його музична фраза є повна фінезії і випрацьована в деталях, його техніка чиста місцями навіть імпонуюча і вже тепер він є майстром в динамічному моделюванню тону, його фляґнеолети можуть витримати суперництво найславніших челістів, його гри хочеться слухати і слухати, вона дає приявним велику насолоду і незатерті враження. При тому сама поява Доріяна на естраді є природна і мила, а спосіб його гри є елеґантний. Тож не диво, що зразу він нав'язує контакти з публікою і вміє її тримати захоплену впродовж свого виконування. Очевидно після гри бравам не було кінця. Доказом великого успіху на Симф. Концерті було несподіване запрошення Доріяна виступити на слідуючи день в славній Каплиці „Роял Поінсіяна" підчас недільної відправи. Ця Каплиця славна своєю публікою, власне згаданою „сметанкою". Приємно було бачити, як до молодого артиста українського роду Доріяна Рудницького після відправи підходило кількасот людей, провідних постатей американського товариського і фінансового світа з захопленням дякуючи йому за його чудову гру.

В той сам день 4-го грудня ввечері відбувся черговий виступ Доріяна Рудницького з власним концертом в приватній школі Ґраґем Екес, одній з найбільш ексклюзивних в цілій Америці, яка частинно міститься в колишній палаті мультімільйонера Отто Каня. Цим разом Доріянові акомпаніював його батько Антін Рудницький. Хтось серед публіки сказав, яке це щастя для Доріяна мати такого акомпаніятора. Бо дійсно це був прекрасний дует, так ідеально зіграний, так в нюансах стонований. У своєму речиталю Доріян мав змогу розгорнути свою багату скалю виразовости. І знов його чудесно контрольований співучий тон зворушував серця, а здисциплінована техніка викликувала оплески захвату. На багату і різнородну програму склалися твори з різних епох, нам особливо цікаво було послухати незвичайно мелодійну Канцону Антона Рудницького, яку публіка приняла гучними оплесками.

Здобути собі ім'я на концертовому полі — не легко і не просто. Це справа часу, це справа великої і безупинної праці виконавця, а потім різні щасливі збіги обставин відограють важну ролю. Але ми віримо, що Доріян Рудницький в будуччині буде займати одне з перших місць між славними челістами. Тут в Палмі вже відтепер питаються, коли знов він приїде грати.

Іванна Приймова

Спрінґ Велі, Н. Й.

СВЯТОНИКОЛАЇВСЬКИЙ ВЕЧІР

18-го грудня 1966 тутешня маленька парохія св. Петра й Павла відсвяткувала врочисто день св. Николая. Вечір відкрив гарним привітом відомий церковний діяч п. Генрик Стельмащук. Відчит про життя й заслуги св. Николая прочитав учень українознавчої школи, син окружного прокуратора, Роберт Демцьо. Після того діти суботньої українознавчої школи в числі 35 під проводом управительки школи п. Анни Зедайко- пописувалися з успіхом індивідуальними й збірними деклямаціями, ритмічними вправами й піснями - колядками при фортепіяновім супроводі учня Петра Семкова.

В другій частині діти українознавчої школи відограли сценічний образок в 2-х діях Константини Малицької п. н. „На св. Николая". Перед виставою д-р Семків пояснив по англійськи численним гостям і родичам гарний патріотичний зміст сценічного образка. Дієвими особами були: Богдан Дарнобід, Леся Дмитришин, Карен Венгринович, Діяна Іваник і Петро Семків. Ролю мами добре грала пані Анна Зедайко, а в ролі св. Николая виступив парохіянин, диригент церковного хору й довголітній секретар 16-го Відділу УНС „Просвіта", п. Микола Москаль.

Св. Николай зворушливо промовив до дітей і роздав їм подарунки.

На закінчення парох о. Т. Богольник подякував учителям і дітям за приготування Вечора, а численним гостям за участь.

ВОС.

Дітройт. Миш.

ПРОБЛЕМА ОПІКИ ДЛЯ СТАРШИХ

Хочу тут згадати про працю нашої громади. Замешкує тут велике число українців, приблизно 20 - 25 тисяч різного віроісповідання. Існують тут різні установи, різні організації. Організації, які не дармують, і працюють. Одно з найважливіших наших завдань ми призабули: подумати самі про себе і наше будуче. Кождий з нас зближається до старости і думає, яка його доля чекає, коли не буде в змозі сам собі помогти. Тоді огортає людину розпука. Дехто каже, що має пенсію і пару тисяч долярів і якось буде. Та це не вірно — гроші всього не заступлять, а головно в старечому віці, і родина тут не завжди допоможе, і стара особа опиниться в домі для старців, між чужими людьми. Чому так? Чи ми не гідні чи не можемо придбати щось кращого для наших батьків, які ішли б з охотою до нашої української домівки — як до своєї рідної доживати свого віку. Різні нації мають доми старців, чому ми не маємо? Такі доми не є тільки для бідних. Там вони мають забезпечену лікарську опіку, якої не мали б при родині. Діти не можуть опікуватися батьками, коли вони працюють. Тому треба застановитись над цим і братися до акції. Діло піде, ми певні цього, але зачинаймо. Зачинаймо цю головну справу обговорювати серйозно, а будемо певно горді, що внедовзі закінчимо таке важке діло.

Т. Стеткін

Шикаґо, Іллиной

ДОПОВІДЬ ЛЕВА ОРЛИГОРИ

В неділю, 20 листопада у залі „Пласту" на запрошення Об'єднання Українців Америки „Самопоміч" відбулася цікава доповідь письменника Л. Орлигори, яка разом із питаннями і відповідями та дискусіями тривала 5 годин.

Тепер наближаються Різдв'яні Свята, і тому варто вихопити з доповіді фраґмент, що відноситься до наших обрядів. Вся фронтова стіна залі „Пласту" була завішана листами, на яких Л. Орлигора репрезентував свій перший у світі „Порівняльний санскритсько - англійсько - український словник". Відомо, що санскрит — це мати мов народів індоевропейської раси і відомо, що, як твердить Л. Орлигора, 5,000 літ тому наші українські трипільські племена говорили мовою санскриту. Всі були здивовані, коли доповідач сказав: 5,000 літ тому у хатах у березні місяці у куті хатини горів вічний родинний вогник, стояла Мати - Прародителька, її статуя, біля неї сніп пшениці, миски з кашею, глеки з наваром. Вся ця свята вечеря присвячена предкам, звалася Святою кутею тому, що вона стояла у святому куті. Санскитське слово „кута" означає наше слово „кут", „куток", „покуття". Санскритське слово „вар" означає „сік" з березн чи овочів, а також вода, хоч ріка в санскриті зветься „дунку".

Л. Орлигора твердив, що ми, українці, щороку під час Святої Вечері маємо кутю, тобто, варену пшеницю, хоч наші предки в древні часи звали кутею всю святу вечерю, „Святою кутею". І ми тепер, маючи обряд куті, перегукуємося з нашими предками ще з доби трипільської культури.

Доповідач твердив, що має багатющі матеріяли і докази Британської Академії Наук (особливо її репрезентантів — істориків і археологів Кларка і Стюарта Піґґота), що 5.000 літ тому почала формуватися історія індо - европейської раси, і в цьому територія України зіграла головну ролю. Довгі роки існувало в науці поняття, що з Індії і Ірану прийшли до Европи племена, тепер нові докази твердять протилежне: „З території України 5.000 літ тому вийшли племена, які колонізували Індію і Месопотамію", („Стародавні Суспільства", Кларк - Піґґот, — Кембриджський Університет").

В дискусіях брали участь д-р Олесь Бабій, проф. Дейчаківський, проф. Іващук, ред. Ю. Артюшенко.

М. Маркін

Еспанські робітники вимогли страйком звільнення 6-ох їх лідерів

Мадрид. — 14.000 робітників переводили від минулої суботи „сидючий страйк" в своїх чотирьох фабриках електричних та електронічних приладів на знак протесту проти арештування шістьох їхніх лідерів, заанґажованих у 3.000-ній вуличній демонстрації. Страйкуючі робітники грозили, що вони проголосять безтерміновий страйк та звернуться до всього еспанського робітництва за моральною підтримкою. Уряд пішов на поступки, звільнив арештованих та погодився на переговори в справі робітничих вимог щодо повного затруднення в отих фабриках і нагород від збільшеного фабричного зиску. Це перший за останніх років випадок в Еспанії, що робітники осягнули взагалі перемогу у розгрі з державними властями, бо до цього часу за режиму генерала Франка страйки були заборонені і кожна така спроба була суворо карана.

Степан Курпась

ШИКАГОВСЬКА ХРОНІКА

„Золоті Ворота" — збірник історичних документів Корпусу Київських Січових Стрільців буде коштувати 10 тисяч долярів, а не, як помилково подано — 10 дол. Окреме число коштуватиме 15 дол.

Золотий ювілей 301-го Відділу УНСоюзу вшанувала наша союзова громада скромним ювілейним святом в залі Собору св. Володимира 27 листопада. Програму імпрези приготовив окремий комітет на чолі з предс. відділу проф. Іващуком. Імпреза відбулася власними силами Відділу, а член Відділу Іван Хміль скомпонував вірш „Батькові Союзові".

На ювілей прибули основоположники Відділу — його перший секретар Підлісний та члени Семенюк, Галущак і пані Прокопів. Промовляли гол. рад. Іван Іванчук, і підписаний. Історію Відділу подав п. В. Іващук. На імпрезу прибули о. декан Білецький і о. Нагірняк, оба союзовці з інших Відділів. Якби не дощ, що падав і замерзав, та якби не інші імпрези, 50-річчя 301 Відділу вийшло б краще. Деклямація дітей, в тім і спів гимну УНСоюзу д-ра Грицая і виступ солістки пані Клюковської гарно доповнили добру союзову імпрезу.

Віче в справі УККА мало в нас речевий характер. Представник УККА Юліян Ревай признався до гріха, що з його вини нема в Шикаґо Відділу УККА.

Збори, які явно стали по стороні репрезентантів Комітету Громадської Єдности пп. Гайваса і Ґудзовського, домагалися ревізії становища УККА для того, щоб вдержати авторитет УККА і не допустити до катастрофи в справі Народного Фонду і Світового Конґресу. Як розв'язку поширення Екзекутиви — Степан Куропась радив п. Ревасві подбати, щоб прийняти до Екзекутиви відпоручників організацій, які можуть щось дати, до національного податку включно!

Євген Євтушенко вже другий раз відвідав Шикаґо. 33-літній Євтушенко спізнився 22 мінути і публіка, яка прийшла його бачити не терпеливилася. Коли вкінці він з'явився на сцені в залі Мендел, Шикаґівського університету, оплескам не було кінця. Британійський актор Бери Бойс читав англійський переклад творів Євтушенка. Першою його поемою був „Бабин Яр", а також Симбірський ярмарок, де родився Ленін! Хтось з публіки запитав Євтушенка, чи він росіянин чи українець. Євтушенко відповів: — Моя бабця, на жаль, не сказала мені своєї історії і походження! Значить, він малорос, інакше зказав би отверто, що він росіянин.

Статистика шикаґівської Метрополітен Лайф виказує, що вага мужчин, які забезпечилися в роках 1940-60, збільшилася на 8 фунтів в роках до 45, і на 5 фунтів в роках від 45 - 65. Зате жінки виказують знижку ваги на 5 фунтів у першій категорії, а на 10 фунтів у другій. Інтересним було б знати, яка вага українців, чи добробут ділає на їх вагу і чи жіноцтво теж хоче мати виміри Мерилін Монро?

Окружних і відділових організаторів пошукує УНСоюз. Платня 10 дол. від члена на 1000-ну грамоту. Окремі премії за більше число членів і подорожні видатки за виїзд в терен. Праця легка, бо є ще багато українців, які не є в УНСоюзі. УНСоюз має гасло, що українець — союзовець.

Ми знаємо, що в Шикаґо нема безробіття. Знаємо, що платня по фабриках чи інших варстатах праці добра. Але треба напрацюватись. В Союзі, за одного зорганізованого члена можна добре жити ненапрацювавшись.

Що потрібного для успіху в організуванню? Доброї волі і доброго адресаря, який треба здобути при помочі знайомих, організацій, церков, який доповнять секретарі 30 відділів УНСоюзу в Шикаґо. Новий організатор дістане ще початковий вишкіл від обласного організатора в практичній роботі. Район ділання; Шикаґо, Піорія, Сент Луїс, Ґері, Гемонд, Джолієнт і менші міста, як Гарвей, Ракфорд, Форт Вейн, а у Віскансині Мілвокі, Ресін, Люблин. Голоситися до головних урядників УНСоюзу.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ У 1966 РОЦІ

ЛИСТОПАД

3-5 — Участь у 12-ій конференції Антикомуністичної Ліґи Азійських Народів у Сеулі, в Кореї, професора Лева Добрянського і голови АБН Я. Стецька.

5 — Наукова конференція — академія НТША у Ню Йорку з нагоди 25-річчя смерти Богдана Лепкого.

5-8 — Концерти - академії на честь Листопадового зриву по всіх скупченнях українців у вільному світі.

8 — Вибори в ЗДА — невдача більшости українських кандидатур. Вибір Майка Олійника до стейтової леґіслятури в Півн. Дакоті.

— Другий з'їзд українських журналістів Америки і Канади у Торонто. Схвалення резолюцій, кодексу етики українського журналіста, становища до преси в УССР; федерація СУЖА і СУЖ Канади.

11 — Теодор Литвинюк, довголітній службовець Головної Канцелярії УНСоюзу, помер в Керні, Н. Дж., на 50-му році.

12 — Загальні Збори Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів. Голова — д-р В. Петрина.

— Загальний З'їзд Української Асоціяції університетських професорів у Клівленді. Голова — професор д-р Петро Стерчо.

— Виступ Головної Управи ОбВУА проти підвищування військових ранґ. Рішення скликати з'їзд комбатантів у 50-річчя Української Національної Революції.

13 — Відкриття новопридбаного Пластового Дому у Філядельфії.

— Василь Перебийніс, видатний мистець, помер у Лондоні на 68-му році.

15 — Виставка образів у Ню Йорку Тараса Шумиловича.

16 — 5-ий З'їзд письменників України в Києві під проводом членів Політбюра компартії та Ради Міністрів УССР. 1-ий секретар — Олесь Гончар.

17 — Заклик Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу до мирного полагодження конфлікту в УКК.

— Д-р Ярослав Кальба став екзекутивним директором КУК.

18-19 — Д-ра Володимира Душника обрано в Кензас Сиґі, Мізурі, на голову Екзекутивної Ради Всеамериканської конференції для боротьби проти комунізму.

19 — Загальні Збори Братства „Броди Лев" у Ню Йорку. Голова д-р Дражньовський.

19-21 — Участь Кардинала Йосифа Сліпого у 5-му З'їзді Міжнародної Федерації Католицької Молоді у Римі.

22 — Екзекутива УКК обрала Комісію для полагодження суперечностей й схвалила плян праці.

23 — Інж. Олександер Гладишовський, кол. член ЦК УНДО, кол. член дипломатичних місій УНР, помер у Ню Йорку на 78-му році.

24 — Іван Яремко став міністром суспільної опіки в уряді Онтеріо, в Канаді.

— Ігор Губа, Архиєпископ Української Автокефальної Православної Церкви, кол. старшина Армії УНР, помер у Ню Йорку на 74-му році.

26 — З'їзд делеґатів Шкільної Ради при УКК в Ню Йорку. Голова — д-р Е. Жарський.

— Д-р Михайло Росляк, кол. старшина УГА, видатний громадський діяч, помер в Едмонтоні, Канада, на 73-му році.

26-27 — 11-ий З'їзд Спілки Української Молоді Америки (СУМА) в Ню Йорку. Голова — мґр Євген Гановський.

30 — Д-р Стефан Сухованченко, лікар, помер у Рочестері.

***

Поява в листопаді у Ню Йорку книжки оповідань Люби Коленської „Самотність". — Поява у В-ві „Червона Калина" в Ню Йорку романтично-сатиричної поеми Романа Купчинського „Скоропад". — Поява англомовного видання „Веселки". — Поява в Торонто у в-ві „Пробоєм" повісти Мирослави Ласовської „Під чорним небом".

ГРУДЕНЬ

1 — Відлет голови Консисторії УПЦеркви в ЗДА, архиєпископа Мстислава до Европи.

1-2 — Участь представників української преси на дводенній пресовій конференції в Державному Департаменті.

4 — Виставка Об'єднання Мистців Українців Америки в Ню Йорку: експонати 38 малярів і 1 скульптора.

8 — Засідання і заклик Консолідаційної Комісії УКК в Ню Йорку в справі поладнання суперечностей в тій установі.

10-11 — Ювілейний З'їзд Колеґії св. Андрія у Вінніпеґу з нагоди її 20-тиріччя.

— Виставка скульптур мистця Петра Капчушенка у Філядельфії.

11 — Урочиста конференція УВАН в Ню Йорку з нагоди 125-річчя з дня народження Михайла Драгоманова.

12-13 — Наради Підготовчої Комісії ПАУК у Торонто в справі скликання Світового Конґресу Українців. Потвердження терміну Конґресу — листопад 1967 р. Призначення сесії ПАУК на 21-22 січня 1967 р. в Ню Йорку.

13 — Загальні Збори Українського Допомогового Комітету в Брюсселі, Бельгія. Голова — д-р В. Попович.

14 — Загальні Збори Координаційного К-ту комбатантських організацій Ню Йорку. Голова — Іван Хома (УПА).

— Вшанування українською громадою в Джерзі Сиґі видатного громадянина, судді Марсела Ваґнера.

16 — Загальні Збори Військово-Історичного Інституту при НТША в Ню Йорку. Голова — Зенон Стефанів.

— Загальні Збори українських журналістів у Мюнхені, у приявності 28 осіб. Голова — ред. Василь Штелень.

17 — Роман Голіян, видатний український журналіст, помер у Понтуазі, у Франції, на 67-му році.

— Цілоденна наукова конференція НТША у Ню Йорку на честь Івана Франка.

— Загальні Збори Т-ва Українських Кооператорів в Ню Йорку. Голова Ради Директорів — Омелян Плешкевич, голова Екзекутиви — д-р Василь Шкудор. Перенесення осідку до Детройту.

— Публічна нарада Українського Термінологічного Центру в Ню Йорку в справі перекладу на українську мову „USA".

17-18 — Студійний семінар Американських Приятелів АБН, ПАБНА, в Ню Йорку під проводом д-ра В. Процика.

18 — Наукова конференція НТШ і УВАН з нагоди 100-річчя Михайла Грушевського.

— Ген. Сергій Єфремів, кол. командант „Січей" в Карпатській Україні, учасник 2-го Зимового Походу, помер у Ню Йорку на 73-му році.

21 — Архиєпископ Мстислав у Мадриді. Авдієнція у міністра інформації Ф. Іррабарне.

23 — Вечір СУЖА в Ню Йорку на пошану Романа Купчинського. Вручення йому грамоти почесного голови СУЖА.

26 — Інж. Роман Голод, пластовий сеньйор, видатний громадський діяч, помер в Торонто на 62-му році.

— Михайло Задорецький, заслужений діяч УНСоюзу, помер у Клівленді на 73-му році.

— Д-р Володимир Лисий, кол. старшина УГА, кол. адвокат і видатний діяч УСРПартії в Краю, ред. „Вільної Громади", помер у Дітройті на 74-му році.

30-31 — 1-ша сесія Пластового Конґресу і 4-ті Збори українських Пластових організацій (КУПО) в Олбані, Н. Й., під головуванням д-ра А. Фіголя.

***

Поява в грудні 1966 р. у Видавництві Українського Католицького Університету книжки проф. О. Горбача „Три церковно-слов'янські літургійні рукописи у Ватиканській Бібліотеці". Поява у Мюнхені у В-ві „Дніпрова Хвиля" 360-сторінкової книжки „Нарис історії України" Дмитра Дорошенка.

ЗАГАЛЬНІ ЗАВВАГИ: У поданій в ч. ч. 1 — 4 ц. р. хроніці „З українського життя в 1966 р." зареєстровано тільки невелику частину подій. У тій хроніці не названо зовсім музичних і співочих сольових і хорових виступів та концертів, великого числа доповідей та дискусійних вечорів, спортових подій ані хроніки з життя і діяльности УНСоюзу. Деякі з цих оглядів появляться окремо. Зареєстровано тільки найважливіші книжкові видання, без цілости огляду видавничого руху у 1966 році. Зате зареєстровано більшість мистецьких індивідуальних і збірних виставок, як доказ творчої активности українських мистців у вільному світі.

Озон Парк, Н. Й.

ГОСТИНА СВ. МИКОЛАЯ

На дворі вечеріло. Автомашина за автомашиною підїжджали під церкву пресвятої Покрови Божої Матері в Озон Парку біля Ню Йорку. Із кожної висідали старші та молодші люди із більшою або меншою громадкою дітей. Сьогодні день зустрічі із святим отцем Миколаєм, тож усі українські діти із родичами прийшли, щоб його привітати.

Майже всі прямували через широко відкриті церковні двері у привітну простору залю. Але чомусь завсіди біля кожної машини залишався хтось старший. Запевнившись, що всі члени їхніх родин ввійшли до середини, вони непомітно відкривали двері багажників, осторожно наповнювались рамена великими різного роду величини та коліру прекрасними пакунками. Тоді ж і ті останні швидким кроком прямували до одної із бічних кімнат. Залишаючи це все під опіку ангелів, вони спокійно входили на залю та занимали місця біля своїх рідних або приятелів. Простора заля непомітно виповнилась по береги. Стало гамірно.

Несподівано світло притемнилось, занавіса повільно відкрилась та всі на залі затихли. Святково прибрану сцену виповнили учні школи українознавства. Поважним, але швидким кроком увійшов на сцену отець парох Любомир Мудрий. Привітавшись із присутніми, він звернувся до найменших, щоби були спокійні та не турбувались, бо св. Миколай вже ось ось і до нас доїжджає. Щоб ніхто не мав жалю, що, можливо, не одержить того, чого сподівавсь, та це не буде виною св. Миколая, але виною самих хлопців або дівчат.

Програма свята склалась із двох частин. В першій частині зустрічі виступали діти школи українознавства із вміло та гарно підготованою сценкою. Завдяки наполегливій праці учительського складу під проводом пані О. Білостоцької, діти, крім шкільного матеріялу, в додаткових годинах підготовились із обільним святковим репертуаром. В склад його увійшов прекрасний змістом матеріял, а саме п'єса на одну дію, враз із гарними оповіданнями про самого отця Миколая, та прекрасними колядками в додаток.

При виконанні одної із останніх колядок всі заметушились, а молоденькі діточі серця задрижали. Це на сцену входить сам св. Миколай, в товаристві анголів навколо нього, та поганих чортиків осторонь. Привітавшись по християнськи, св. Миколай запевнив усіх присутніх, що його цілорічний труд не пішов намарно, і він постарається по змозі для добрих та чемних діточок роздати найкращі подарунки. Анголи підносили повні кошики всяких подарків та подавали в руки св. Миколая. Той, читаючи імена чемних діточок, старався якнайкраще усіх задовольнити, передаючи усе усе із самого неба. Бували й такі, що св. Миколай лиш один раз записав їхнє ім'я, тому вони одержали лише один подарок, але більшість дітей були чемними, то св. Миколай і по більше дарунків приніс.

Довго прийшлось тут на землі св. Миколаєві попрацювати. Одно лише залишиться гарним спомином в пам'яті тих найменших, які це перший раз прийшли привітати його. В них породилась мрія, щоб у майбутньому стати ще чемнішими, з надією, що св. Миколай вернеться із ще щедрішими дарунками до них у гості.

Щоб хоч скромно відвдячитись йому за його дари, всі одностайно прощали його піснею „Ой хто, хто, Миколая любить, ой хто, хто Миколаю служить". Задовільнившись признанням подяки, він спокійно із жезлом, та хрестом у руках в товаристві ангелів, попрощавшись, пішов собі у дальшу дорогу.

М. В.

Акрон, Огайо

ГОСТИНА СВ. О. МИКОЛАЯ

Св. о. Миколай не оминув наших діток. 18-го грудня 1966 він загостив до церковної залі. Діти суботньої парохіяльної школи приготовили на його привітання однодієву сценку п. н. „Листи до св. Миколая".

Щоб продовжити програму, перед сценкою старші дівчатка з гайскулу відспівали 3 коляди: „Землю юдейську", „Свята ніч", „По всьому світу". Далі слідував танок сніжинок до пісні „Біленькі ми сніжиночки". Це виконали найменші діти з I і II кляс. Вони були вбрані набіло й нагадували „сніжинок", виконуючи відповідні до слів пісні ритмічні вправи.

Після тої точки зз'явився на сцені о. Миколай в асисті трьох ангелів, в ризах, в митрі і зі жезлом труці. О. Миколай був зацікавлений листами, що їх діти зложили до поштової скринки в лісі.

До дітей приєдналися звірятка, які також очікували дарунків від о. Миколая. Отець Миколай казав ангелам обдарити найперше звіряток, бо вони „ні в лісі — ні в полі, не робили шкоди злої"... Звірятка дістали, що кому потрібне: Лис — шинку, Ведмідь — мед, Вовк — ковбасу, а Зайчик — моркву. Після того о. Миколай обдарував всіх дітей дарунками, яких ц. року було доволі багато. В ролі ангелів виступали: Маруся Дурбак, Г. Пороховська Люба Матчишин. В ролі дівчаток: Оля Пенчарська й Анна Порховська. В ролі звірят: Стефан Бибик — Лис, Марія Йосиф — Медвідь, Зенко Порховський — Вовк, Іван Луць — Заяць.

З нагоди зустрічі з о. Миколаєм, місцевий фотограф п. В. Галамай зробив знимку. Після того діти з милими враженнями розійшлися домів.

Приготуванням сценки і цілої програми зайнялися учителька суботньої школи, п. Антонія Дурбак. Присутні зложили добровільні датки в сумі 10 дол. на „СХС" у Мюнхені.

А. Д.

Ню Йорк, Н. Й.
ЮВІЛЕЙ ЦЕРКВИ СВ. ВОЛОДИМИРА

Одна з найстарших парафій української православної церкви в Америці, церква св. Володимира відсвяткувала свій сорокалітній ювілей з вірою в дальший успішний розвиток.

26 листопада м. р., в катедрі св. Володимира відбулася урочиста Всеношна, яку правило духівництво церкви на чолі з Владикою Мстиславом.

У неділю, 27 листопада, храм був свідком рідкого свята. Архиєпископ Мстислав в сослуженні духівництва відправив святу Літургію, під час якої посвячено в сан священика - диякона о. Михаїла Павличина, а пізніше відбулося посвячення у сан диякона відомого громадського діяча та б. старшини української армії П. Шпирука.

Владика Мстислав звернувся до присутніх з чутливою проповіддю, в якій підкреслив велике значіння ювілею парафії та що обов'язки її парафіян не кінчається на тому, щоб тільки удержувати храм та тим продовжувати святе діло, розпочате групою українців в Ню Йорку сорок літ тому. Обов'язки парафіян на сьогодні — продовжувати дбати про добро нашої церкви, поглиблювати її впливи та дбати про національне - релігійне виховання своїх дітей. Бо без виховання дітей не буде церква існувати. Вона може жити та розвиватися тільки тоді, коли до неї будуть приходити молодші на зміну тим, хто відходить назавжди від нас.

В кінці Богослуження сказав своє слово настоятель катедри о. Л. Весоловський, в якому висловив подяку за жертви для храму, на його прикрасу. І так наше сестрицтво купило дві нові хоругви, парафіянин Лука Власенко пожертвував напрестольний хрест, а члени парафії — вояки української армії від своєї організації замовили для храму образ св. Покрови.

Після Богослуження відбувся урочистий бенкет, улаштований заходами сестрицтва катедри, на який прибуло поверх 200 гостей. тей.

За столами засіли парафіяни й гості, а за головним столом духівництво та почесні гості на чолі з головою представництва УНРади — І. М. Крамаренком.

Гарне слово сказав Владика Мстислав, присвячуючи його значенню катедри св. Володимира, яка святкує свій сороколітній ювілей в повній вірі продовжувати святе діло служення православній вірі, вірі наших батьків та удержувати традиції нашого народу в нашій новій Батьківщині — Америці.

Виступали також з привітами о. митрат Сікорський, настоятель катедри св. Тройці у Ню Йорку, який передав присутнім привіт від Митрополита Ніканора. Також говорив о. митрат Мицик О. з Пенсильвенії, передаючи привіт від своєї парафії та передав дар для катедри св. Володимира. Привітали катедру також о. о. І. Савчук та М. Борисенко.

Добре слово - привіт від представництва УНРади сказав І. М. Крамаренко, д-р Р. Клюфас від ОДВУ, пані К. Пелешок від Об'єднаного Комітету м. Ню Йорку, П. Дорожинський від „Пласту", п. Василик від СУМА, полк. Валійський від ОВУ, п. І. Заяць — т-ва інженерів та п. Степаненко від Українського Робітничого Союзу й ін.

Катедра св. Володимира видала з нагоди свого ювілею збірник - альманах, в якому вміщено автобіографію митрополита УАПЦ В. Липківського та його портрет, видруковані привіти від Владики Митрополита Іоана, архиєпископів УПЦ в Америці — Владик Мстислава, Володимира й Олександра. В короткому історичному огляді розповідається, як парафію св. Володимира була заснувала в Ню Йорку. 27 серпня 1926 року група українців православних, що почували необхідність мати свою церкву в місті свого поселення та праці. Тоді було 38 членів-основположників, з яких дуже мало ще живуть тут. Перший протокол тої наради, що поклала основу для нашої церкви, мав на закінчення таке речення: „Нехай вічною буде слава першим основоположникам Української Рідної Церкви!"

Сорок літ промайнули в житті церкви, яка зазнавала успіхів та гірких часів, але парафія пережила всі ці турботи. Заснування церкви сталося тоді, коли широкі маси українських імігрантів тут почали діяти стихійно, вільно, без жодного примусу і безумовно під ідейним впливом українських національно - визвольних змагань, що повстали на Україні в революцію 1917 року. Процес цей триває і досі в умовах справедливого ладу ЗДА та Канади [illegible] прозрівання і зростання національної і церковно - національної свідомости тутешніх українських мас. Велика роля в цьому процесі припадає Митрополитові Іоану (Теодоровичу), що на бажання вірних очолив його.

Стільки про цей розвиток церкви говорить короткий огляд її життя з нагоди 40-річного ювілею. Є в бібліотеці м. Ню Йорку рукопис про початки життя української православної церкви в Америці, написаний о. Л. Весоловським, та який включений у велику книгу життя релігійних осередків м. Ню Йорку.

Катедра св. Володимира пережила кілька криз в своїм житті, але виходила з них з новим успіхом й досягненнями, так і сьогодні вона має гарне приміщення, будинки та Українське село біля Бавнд Бруку в Ню Джерзі. Всі ці мастки є свобідні від боргів і дають можливість парафії розвиватися, переживати часом труднощі й поширювати свою діяльність. Переведені реформи господарства парафії дали можливість збільшити прибутки й тим обезпечувати дальший розвиток та життя, а також фінансувати нові розбудовання.

Поліпшення господарства помітні в Українськім селі і в самім храмі й його прибудовах.

Парафія Катедри св. Володимира розпочала свій 41-ий рік життя в повній вірі дальшого розвитку та поширення своєї національно - виховної праці для добра парафіян та українців взагалі і їх церкви зокрема.

І. С.

„ЗАМІСТЬ ВОДИ — ПОТІК ПАПЕРІВ"

Під таким наголовком московська „Правда" ще з жовтня 1966 р. надрукувала листи читачів про загрозливу для людей і врожаїв нестачу води на Луганщині в УССР. Ця ж „Правда", з 5 січня 1967 р., опублікувала замітку п. з. „Водопостачання покращиться", з якої довідуємось, що нестача води існує не лише в Луганській області, а й в Донецькій, а також у місті Харкові. Тепер той імперський орган обіцяє, що населення згаданих областей України діставатиме трохи більше води, замість паперової писанини від міністерства до міністерства, викликаної централізаторами, речниками яких і є сама „Правда".

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ
Українського Народного Союзу

ЧЕТВЕР, 12-го СІЧНЯ 1967 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори членів 316 Відд. в год. 8-ій веч. На порядку нарад — заприсяження нововибраних урядників Т-ва на 1967 р. і інші важливі справи. Управа на 1967 р.: В. Кучмій, гол., В. Росоловський, заст. гол., В. Гавриляк, секретар. Р. Росоловський, фін. секр. дому, І. Новак, касир, В. Татиґа, заст. секр., В. Гурянський, заст. фін. секр. дому, Д. Мельник, заступник кас. Контр. Комісія: Л. Білик, І. Кучмій, І. Майка. Дирекція: С. Єндрус, І. Куций, М. Кучмій, І. Санагурський. Бібліотекар — В. Іванців. Опікуни хворих — Анна Татиґа, Наталія Дорофей, Ігнат Храновський. І. Сверида, управитель (менаджер) дому, В. Гоголюк, заступник. — Управа.

СУБОТА, 14-го СІЧНЯ 1967 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Річні і місячні збори Б-ва св. Володимира — 130 Відд. о год. 8ій веч. в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів при 33 Іст 7 вул. На порядку нарад: звіт фін. секр., Контр. Комісії, вибір уряду на 1967 р. Проситься членів прибути на означений час. — В. Піх, предс., М. Кравчук, кас., І. Малець, секр.

КЛІФТОН, Н. Дж. Річні збори Т-ва Укр. Січ — 182-ий Відд. в год. 6-ій веч. в залі Укр. Правосл. Церкви при 45-47 Hope Ave. в Пассейку, Н. Дж. Просимо всіх членів прибути на означений час. Поза вибором управи, є дуже важливі справи до полагодження. — Управа.

НЕДІЛЯ, 15-го СІЧНЯ 1967 р.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори 175-го Відд. о год. 1-ій по пол. в УНДомі при вул. Мартін. Проситься всіх членів прибути та вирівняти залеглі вкладки. — І. Смерека, секр.

БАЛТІМОР, Мд. Річні збори В-ва Пресвятої Тройці — 320 Відд. в 2-ій год. по пол. в Укр. Горож. Клюбі при 3101 O'Donnell St. На порядку нарад. звіти — Управи, Контрольної Комісії, вибір нової Управи на 1967 рік та інші справи. Якщо на означений час не явиться більшість членів, збори відбудуться пів години пізніше, без огляду на число присутніх членів. — Д. Пісецький, предс., І. Малко, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Звичайні місячні збори і побір членських вкладок В-ва св. Ів. Хрестителя — 76 Відд. в 1-ій год. по пол. в Укр. Кат. Школі при Сенфорд Аве. і Айві вул. Проситься вирівняти свої залеглі вкладки, як також свої місячні вкладки, так, щоб в цьому році не було жадної суспенди та приєднуйте нових членів. — М. Деметчук, пред., В. Салабун, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Побір членських вкладок Т-ва Дністер — 430 Відд. за місяць січень відбудеться: 1. в неділю 15-го в „Тризубі" в год. від 1-3 по пол. 2. В неділю, 22-го в Укр. Клюбі при вул. Френклін в год. від 11:30 до 1:30 по пол. 3. В суботу, 28 в Укр. Клюбі при 23-ій і Брави вул. в год. від 7-9 веч. — О. Бакай, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Річні Збори Б-тва св. Василія Великого, Відд. 364, відбулись 1-го січня 1967 р., на яких була вибрана Управа Відділу на 1967 рік, а саме: Василь Врездун, предс.; Марія Кукіз, заст. предс.; Михайло Сентий, касир, Стеф. Пвслишин, заст. кас.; Іван Кореневич, рек. секр.; Марія Попадик, заст. секр.; Володимир Владика, фін. секр.; Андрій Малицький, заст. Контрольна Комісія: Йосиф Небожук, Йосиф Красно і Евстахій Макарик. Опікою хворих заниматиметься Управа. Місячні збори будуть відбуватися кожної другої неділі в місяці, о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 3161 East 93 Street. — Василь Врездун, предс.; Михайло Сентий, касир; Володимир Владика, секр.

СУБОТА, 21-го СІЧНЯ 1967 р.

**НЮ ЙОРК, Н.Й. — Річні Загальні Збори 204 Відділу ім. о. Агапія Гончаренка о год. 5-ій по пол. в домівці „Самопомочі", 98 Друга Евню (між 5-6 віл.). На порядку нарад: звіти урядників, Контрольної Комісії, вибір нової управи та інші важливі для нашої організації справи. Просимо про численну участь в цих Річних Зборах. По Зборах — перекуска. За Управу Відділу: П. Марко, предс.; В. Палідвор, секр.

НЕДІЛЯ, 22-го СІЧНЯ 1967 р.

**СКРЕНТОН, Па. — Річні Збори Б-тва св. Марії, Відд. 123 та Б-тва св. Володимира, Відд. 162, о год. 2-ій по пол. в залі укр. парохії св. Михаїла, ріг Говел і Норт Мейн Евню. На порядку дня: звіт Управи, вибір нової Управи на 1967 рік та інші справи. Проситься Членів згаданих Відділів прибути. — Ів. Голик, секр.

БЕТЛЕГЕМ, Па. — Місячні Збори Б-тва св. Димитрія, Відд. 288, о год. 12-ій вполудне в Укр. Амер. Клюбі при 218 Lynn Ave. — Управа.

АКРОН, Огайо. — Річні Збори Б-тва Сош. св. Духа, Відд. 295, о год. 2-ій по пол. Прохається всіх Членів прибути, вислухати цілорічний звіт урядників і Контр. Комісії, як також взяти участь у виборі уряду на 1967 рік. — Т. Кост, предс., С. Мотрович, кас.; В. Пулк, секр.

ЕЛМАЙРА Н.Й. — Річні Збори Т-ва ім. І. Франка, Відд. 271, о год. 3:30 по пол. в Укр. Амер. Нар. Клюбі в Елмайра Гайтс. На порядку нарад: звіти та вибір нової Управи на 1967 р. По виборі урядників буде прийняття для Члена та вручення золотої нагороди від УНСоюзу за 50-літнє членство. Проситься усіх Членів Відділу прибути. — Управа.

ТАРЗАН. ч. 5745. Нищить лук!

— І так я міг знайти скарб. — сказав Хуан. — Бо я вірив в історію, яку оповідали мої предки.

— Фантастично! — гукнув мавполюд. — Чи ж не так? — погоджувався Хуан, схилюючись вперед...

А тоді, нагло еспанець витягнув ніж, прискочив і перетяв тятиву!